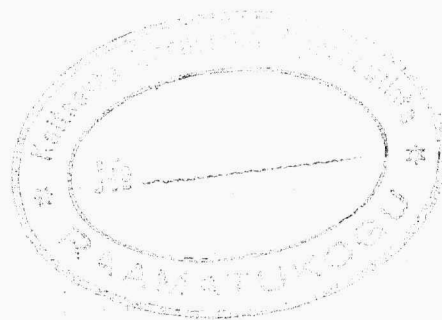

EESTI

25

S

PORDILEHT

Tähelepanu!

Tähelepanu!

Odavasti ja hõlpsasti!
Kasutage võimalust saata

TORGSINⁱ läbi

sugulastele ja tuttavaile Nõukogude Liitu

RAHASAADETISI ja PAKKE.

Torgsin'il Nõukogude Liidus on suur võrk oma kauplusi, kust võib vabalt osta kõike mis tarvis.

Kaupade kvaliteet kõrge ja nende valik suur.

Hinnad väljaspool võistlust.

Ülesandmisi **EESTI KROONIDES** toimetatakse Tallinnas: Juudi Ühispangas, Vene t. 6

Alatskivis	Alatskivi Ühispank	Otepääl	Otepää Ühispank
Ambblas	Ambla "	Paides	Järvamaa Ühine Laenu-Hoiu-Kassa
Antslas	Antsla "	Paldiskis	Paldiski Ühispank
Avinurmes	Avinurme "	Petseris	Petseri Laenu-Hoiu-Ühisus
Haapsalus	Haapsalu "	Pilistveres	Pilistvere Ühispank
Hageris	Hageri "	Põltsamaal	Põltsamaa "
Jõgeval	Jõgeva "	Põlvas	Põlva "
Jõhvis	Jõhvi "	Pärnus	Pärnu Eesti Laenu-Hoiu-Ühisus
Järva-Jaanis	J.-Jaani "	Rakveres	Rakvere Ühispank
Karksis	Nuia "	Raplas	Rapla "
Kilingi-Nõmmel	Saarde "	Ristis	Risti "
Kuressaares	Saarte "	Skarjatinas	Skarjatina Ühispank
Keinas	Hiiu "	Tapal	Tapa "
Kärdlas	Kärdla "	Tartus	Tartu Juudi "
Lauras	Laura "	Tõrvas	Tõrva "
Lüganusel	Lüganuse "	Türil	Türi "
Mustvees	Mustvee "	Vaivaras	Vaivara "
Mõisakülas	Mõisaküla "	Valgas	Valga Pank
Märjamaal	Lääne-Eesti "	Viljandis	Sakalamaa "
Narvas	Narva "	Võhmas	Võhma "
	Narva Juudi "	Võrus	Võru "
Narva-Jõesuus	Narva-Jõesuu "	Väike-Maarjas	V.-Maarja "
Nõmmel	Nõmme Majaomanike Pank	Vändras	Vändra "
Orisaares	Orisaare Ühispank	Värskas	Värskä "

KEILA VILLAKETRAMIS- JA KUDUMISTÖÖSTUS

valmistab oma uues ajakohaselt seadeldud tööstuses

moodsaid villaseid ülikonna- ja mantliriideid

Võetakse vastu kodu- ja välismaa lambavillu
ketramiseks, kudumiseks, värvimiseks ja apreteerimiseks

Tööstus ja kontor asuvad: **TALLINNAS, Soo 27** (end. Volta). Telefon 461-01
438-35

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

16. AASTAKAIK

Nr. 3

Märts

1935

Toimetaja: A. ADORF. Toimkond: mag E. Grünberg,
dr. E. Kirschenberg, A. Kleinberg ja T. Muru.

Toimeius ja talitus: Tallinn, Rækoja pl. 9, tel. 444-28.

Reorganisatsioon käsil

Mitmei puhul varemalt (viimati Spordimagasinis) on nende ridade kirjutaja märkinud, et spordilaskonna võimete evolutsiooniga pole samaväärselt kaasa sammunud spordiliikumise juhtkonna evolutsioon. Viimane on vähemalt paar aastat jäänud tahapoole. Juhtiv aparaatur ta senisel kujul ei ole suutlik kogu liikumist juhtima küllaldaselt edukalt, missugune asjaolu, eriti l. a. keskpaiku, tekitas silmatorkavat segadust juhtivas kaadris. Tarvidus uue aluse loomiseks liikumise kavakindlamaks juhtimiseks tundus paratamatuna. Sarnane on spordiringkondade enamiku lähtekoht.

Kui l. a. lõpul meie spordiliikumise etteotsa asus riigisekretär K. Terras, siis võttis ta oma esimeseks suuremaks ülesandeks reorganisatsiooni läbiviimise spordiliikumise juhtimises. Selles suunas on tehtud tööd juba tublisti. Informatsioonina E. Spordilehele avaldas K. Terras nüüd veel järgmist:

„Asjaajamise ülevõtmine Kehakultuuri sihtkapitalivalitsuse end. juhatusele on teostatud. Uus juhatuse on pidanud keskliidu juhatusega juba rida läbirääkimisi, millel arutusele on olnud põhimõttelisemad küsimused. Eeskätt on taotletud kahe nim. instantsi vaheliste vahkordade normeerimist. Mõlema asutuse asjaajamise viimine tagasi ühise katuse alla, ühistesse ruumidesse, on põhimõtteliselt otsustatud. Selle teostamine on viibinud üksnes vastavate ruumide senise mitteleidmise tõttu,

Edasi on selge, et KSV ei pretenderi kehalise kasvatuselise liikumise peajuhtivale kohale. Tema ülesandeks on rohkem vahemehe osu etendamise kultuurkapitali ja spordiorganisatsioonide vahel, seda järelevalve õigusega. Peajuhtivaks instantsiks jääb edaspidi spordi keskliit, nagu ma seda olen juba varemgi toonitanud. On otsustatud kaotada KSV juures teadusliku sekretäri koht ja ühtlasi maakonna-instruktorid. Edaspidi alluvad nad keskliidule, misjuures teadusliku sekretäri nimetus muudetakse. Muudatused teostatakse 1. aprilliks, millal algab riigi ja kultuurkapitali uus eelarve-aasta. Sellesse aastasse astume uute töökorradega ja uute maksmapandud korraldustega.

Spordiliikumise organisatsioonilist külge puutuvat on asutud spordiliikumise lillunemise vältimiseks kindlale seisukohale uute eriliitide asutamise vastu. On peetud eriliitide esimeeste vaheline nõupidamine minu juures ja sellel on ühinetud nimetatud seisukohaga.

Ühtlasi on arutatud keskliidu põhikirja muutmise vajadust. Muudatused on sihitud keskliidu võimupiiride suurendamisele, nende paindavamaks tegemisele. Muuseas on oodata spordinõukogu likvideerimist. Tema ülesanded lähevad üle keskliidu juhatusele. Sellega huakse pidevam kontakt organisatsioonide vahel ja võimalus töö paremaks koordineerimiseks. Millisel kujul maakondade spordinõunikud edaspidi osa võtavad keskjuhtimisest, see on alles kaalumisel.

Asun seisukohal, et oleme spordiliikumises jõudnud staadiumi, millal mõningad ümberkorraldused on vägagi paratamatud juhtivale aparaaturile parema tegutsemise võimaldamiseks. Üldisemalt on märgata, et uuendused ja muudatused leiavad head kõlapinda.“

Kommentaare lisada toodud jutuaajamisele selle selguse tõttu on tarbetu. Spordiliikumise juhtiv aparaatur v a j a b ümberkorraldamist ja mida kiiremini see teostatakse, seda parem.

A. A d o r f.

Sport ja ajakirjandus

Spordisündmuse käsitavate ja sporti propageerivate kirjutuste pärast on varemgi juttu olnud. Pükidemurdmine sel rindel pole aga kunagi võtnud otsustavat ilmet, kuna puudub täieline selgus seisukohtades. Nurisejad pole leidnud oma sõnadele vastukaja ja nende omagi väärted tunduvad ähmastena.

Omal ajal üks Tartu spordijuhte väitis, et ajakirjandus oma kirjutustega sünnitavat spordiliikumisele aimult kahju. Üksikvõistlejate saavutused puhutavat liiait üles, omistatacät kõmulist tähelepanu tühistele spordisündmustele. Lisaks sellele möödunud suvel esitati ahsetuid süüdistusi Tallinna Spordipressi Klubi informatsiooni-büroole. Ka Tallinna Poksiklubi aadressil on lennanud vihjed, et sealpool harrastatakse „reklaamvõistluste“ korraldamist. (Viimase kohta öeldu on ilmselt vale, nü öelda silmaga nähtav. TPK juba teist aastat nopib esivõistlustel suurima arvu punkte ja on võimeline välja panema mitu võistlejate garnituuri, kuna mõnel, ka poksi harrastaval seltsil, polegi tüt meeskonda võistlejaid.)

Nü nähtub, et „reklaam“ spordis on lubamatu. Kõik, mida ajalehed serveerivad huvitavamal kujul spordist väljaspool teoreetilist ja notütside osa, tunnistatakse üleliigseks. On ka teada, et puhtal kujul kuulutamist harrastavad võistluste korraldajad vähe, välja arvatud müürilehed.

Millest on aga tingitud sportliku taseme tõus viimase poolteise aastakümne jooksul, kehakultuuri levimine massidesse, spordiseltside rahaliste reservide paranemine? Kas õpetlaste ja spordiõpetajate uued teooriad ja organisatsiooniline tugevnemine on sellase edu aluseks või on see tingitud mingitest muudest teguritest?

Tõsi küll, iga uus päev viib meid lähemale spordi tõelisele olemusele. Ikka enam ja pidevamalt veendume tema tarvilisuses, rahva tulevikugi sõandame osaliselt usaldada kehakultuurile. Aga too salajane jõud, mis sporti sunnib progressile, jääb nagu kuhugi varjule. Tunnistame avalikult, et see seni vähehinnatud, kuigi palju korda saatnud tegur, on ajakirjandus.

L. Brody väidab küll, et avameelsus on kultuurmaailma suurim pahe, käesoleval juhul aga, millal vastav olukord pinev, peab tarvitama kas või „pahe“ kaasabi.

Reklaam, mida ajalehed teevad üksikule sportlasele, spordijuhtile, teatavale võistlusele, ongi mõjuvaks

teguriks olnud meie kehakultuurilises arengus. Unustatud maanurka spordiinstruktoreid ei saadeta, kuid ajaleht saadab samasse agu igapäev oma „instruktori“ — spordisõnumi. See on võim, mille käest pole pääsu. Sest spordisündmust ei käsita ajalehed mitte ükski kui uudist, vaid ka selle sündmuse laiaulatuslikum mõte ja huvitavus (paljulaidetud „kõmu“) on mööduandvad. Sellane sõnum ilmutab ihtlasi sportimise mitmepalgelisust, teeb tema mitte üksinda kehakultuuriliseks ürituseks, vaid lisandab eelmisele ka noorte hingedele nü vajalist sangarlikkuse romantikat ja rahvusaadet. Selteparast on ajakirjanduse kaudu tehtav propaganda spordiliikumisele lausa vajaline. Küsimusmarke asetama hakata oleks mõtetu.

H. Behrmann oma raamatus „Das Inserat“ ütleb: „Reklaam on määrdeõli paljude väikeste rataste jaoks maailmakaubanduses“. Kas pole spordisõnum sedasama spordimaailma jaoks; on tõenäoline, et iga pisimigi spordisõnum vastava „rattakese“ liikumist hõlbustab, enamjaolt endastmõistetavalt positiivses suunas.

Propaganda otstarbeks on meie spordiliikumises

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN.

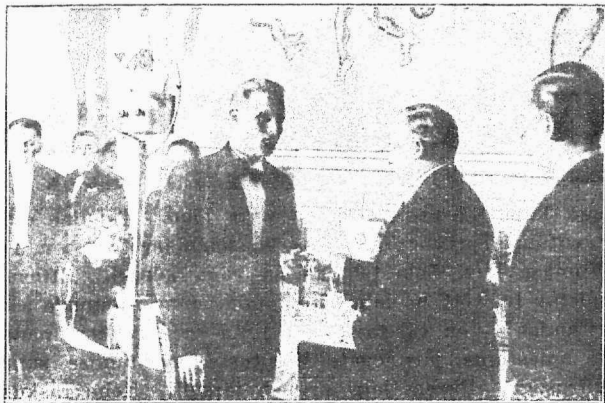
PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

Käesoleva numbri kaanel on toodud moment Ameerika korvpalli-esivõistlustelt. New-yorklased on läbi murdnud Kentucky ridadest ja saavutavad korvi. Uudiseks meie korvpallimängijatele on näha näpkseid põlvkatsijaid. Ameerika korvpallivõistlusel viibib tavallisel 5000-10000 vaatajat.

2. SPORDIBALLI TÄHTSAIM SÜNDMUS: vasakul — keskliidu esimees K. TERRAS annab üle GUSTAV SU-
LELE kuldmedali 1934. a. parima spordisaavutuse eest; paremal — tervitab hasomini esindajana dir. G. NEY.
Mõlemal pildil paremal äärmine TSK esimees H. RAHAMÄGI.

seni vähe kututatud. Eesti Mängude ajal see summa oli 500 kr. Ja arvestades mängude hülgavat kordaminc-
kut, polegi see summa suur. Ta moodustab ainult väi-
kese protsendi mängude üldkuludest.

Mullu erandlikul viisil spordi keskasutused pühen-
dasid erilist tähelepanu propagandale. Nüü Eesti Män-
gud kui ka Tu-Tu vastavalt saavutasid ideelise ja prak-
tilise edu. Ajakirjandus lõi kaasa nii palju, kui see või-
malikuks osutus, rakendudes spordipropaganda teenis-
tusse, vastuhüvitusi mitte nõudes. (P r o p a g a n d a all
tuleb siin laiemas ulatuses mõista kõiki kirjutisi, mida
kastavate ürituste kohta avaldati. Võib väita, et üldi-
selt röttes on iga positiivne spordisõnum teataval mäü-
ral propaganda, millest eelpoolgi juttu.) Võib oletada,
et vastava propagandata mõlemad suured üritused, E.
Mängud ja Tu-Tu, oleksid ebaõnnestunud. Öieti propa-
ganda on masside vaba tahte ü m b e r k u j u n d a m i-
n e, k u u l u t u s a g a o n s e l l e s a m a v a b a t a h t e h e t k e l i n e
m u r d m i n e. On selge, et püsivama väärtuse evib
propaganda, sellepärast tuleb seda eelistada. Oma ta-
ralist veendumust mööda luialdased rahvahulgad po-
leks eeltoodud sündmustest osa võtnud, propaganda aga
veenis neid vastupidises. Ja ega see pole ka rahva ot-
seselt, hingest tuletunud tahe, et kehakultuuri harrasta-
mine levib. Paljudel juhtudel ollakse kas või tippsaavu-
tuste või suursportlaste sangarlikkuse oreooli positiivse
hüpmoosi all. See tiivustabki noori spordiväljadele. Ja
astudes esimesi samme tegevspordilase, tunnetavad nad
iga sammü järgi ikka enam spordi ja sportlase õiget
mõtet.

On laidetud intervjuusid, mida ajalehed suursport-
lastega harrastavad. See mõjuvat mahakiskuvalt, sage-
dasti intervjuu andja hakkavat enesest tõepoolest liiga
palju arvama ega omista oma tõelisele väärtusele min-
git tähelepanu. Asjalikult vaadatuna, polegi sellest nii
kahju, kui pärast ülistavaid kiitusi sportlane üleaisa
riskab. Sest sama kirjutus innustab ka noori käima
edasi rajal, millelt lahkus oma väärtust valesti mõistnud
suursportlane. Nende noorte arvu on raske määritlela,
igal juhul ületab see aga spordile eeltoodud juhul kaotsi
läinud ühe sportlase.

Sellepärast ei saa väita, nagu oleks vastavatel kir-
jutustel lagastav mõju, või nagu tahaks ajalehed teha
mingit seletamatut kõmu. Kõige halvemal juhul võib
sellele järgneda, nagu tähendatud, üksiksportlase mo-
raalne allakäik, mille ärahoidmine olgu juba treeneri ja
juhtide hool. Kui treener suudab sportlasele sisendada
tahtejõudu, on samal ajal juhtide kohus pakkuda üksik-
võistlejale häid eeskujusid ja moraalselt tuge.

Viiimastel aastatel meie spordireportaash sammub
tõusuteed, samal ajal on kristalliseerunud sündmuste
hinnangul tõekspidamised, mis tagavad ka õiglase re-
portaashi. Ollakse juba välja jõudnud huupi kobami-
sest ja võhikusest. Suur hulk spordiajakirjanikke on
mõnedel aladel seevõrra spetsialiseerunud, et ebatead-
lik kahjustamine nende poolt osutub võimatuks.

Asjata oleks nuriseda ajalehtede üle. Sport ja
ajakirjandus on momendil seevõrra seotud, et neid raske
on lahutada. Sport on pant meie tulevase põlve tervis-
likkusele ja distsipliinile, ajakirjandus on see suur kül-
vaja, kes spordiseemet külvab seni, kuni ta idaneb ka
kõige tänamatamal pinnal. Pole põhjust selle ühistöö
killustamiseks, pigem leuitagem selle jaoks uusi ja
edasiviivaid mooduseid.

KÕIKSUGU

SEEMNEID

SOOVITAB

EESTI SEEMNEVILJA ÜHISUS

Ameerika kergejõustiku-kahuritest

Kahel mitte-olümpia aastal järjest on Euroopat külastanud USA kergejõustiku-kahurite võimsad ekspeditsioonid, kes oma võimete suuremaastaabilisusega olid elavaks reklaamiks jänkide spordile. Läänud aastal viibis Euroopas korraka koguni kaks ekspeditsiooni. Üks, veidi nõrgem kahest, sooritas ringreisi Saksas ja teine Skandinaavias. Jumalagajātu-võistlustel Pariisis koondusid mõlemad rühmad ühiseks „etenduseks“. Neile võistlustele saatis rida riike oma vaatlejaid-asjatundjaid õppe-eesmärgiga. Tehtud tähelepanekuid on külluseni avaldatud välismaa spordilehete veergudel. Kuna need tähelepanekud osutuvad kasutoovateks ka meie kergejõustiklastele, avaldame neid alljärgnevalt.

Kasutame eeskätt SSSR-i mitmevõistleja Robert Lulko märkmeid avaldatud SSSR-i parimas spordilehes Физкультура и Спорт (ilmub 24 numbrit aastas).

Välja-võistlustel oli üldise tähelepanu objektiks kuulitõuke-fenomeen Jack Torrance. Seda meest võib nimetada kergejõustiku-Carneraks. Pälvib rohkem imetlust oma kolossaalse kehakoguga, kui kuulitõuke-stiiliga. Tema tehnika on äärmiselt primitiivne. Mis

aga kuuli 17 m-ni viib, on suur jõud. Täieline vastandtüüp Torrance'ile on ta kaasmaalane J. Lyman. Viimase kuulitõuke-tehnika on väga kõrge. Ettevalmistav hoovõtt — jala õõtsutamine enne sammude sooritamist — on tal tavaline. Kuid seda rohkem paneb ta imestama järgnevate liigutuste sooritamise suure kiirusega. Parem jalg sirgneb järsult. Keha raskuse üleviimine vasakule jalale toimub raskelt jälitavalt kiiresti. Jalad liiguvad nii kiiresti, et ülalkeha (õlad ja käsi) jõuab järele väikese hilinemisega. Jõu inerts on ratsionaalselt kasutatud algliigutusest kuni viimase, s. o. kuni kuuli ärarendamiseni näppudelt. Oma suure kiirusega ja kõrgele arendatud tehnikaga suudab J. Lyman asendada Torrance'i hiigljõu. J. Lymani senine parim mark on 16.80.

Kõrgushüppaja Johnsoni stiil meenutab H. Osborni oma. Hoojooks on lühike. Läheneb latile täisnurga all ja lõdvestatud sammudel. Äratõuge maast on väga võimas. Lati kohal tõmbub keha n. ö. käärasse, et järgnevalt, vasaku jala väljasirutamisega veereda üle lati vasak puus ees. Johnsonil on kõrgushüppeks loomupärased eeldused: suur kasv (195 sm) ja haruldane

PÖLLUMAJANDUSE PANK.

Asukoht: Tartus, Suurturg 9, telefonid: juhatus 10-65, üld 50.

AKTIVA

Arvete seis 28. veebruaril 1935. a.

PASSIVA

Kassa ja j/ arv. teistes pankades	Kr. 196.961.80
Väärtpaberid ja osamaksud teistes asutustes	101.214.69
Väärtused	66.60
Laenud	1.127.081.96
Riiklikud laenud	2.916.57
Korrespondendid: „Loro“	10.878.18
„Nostro“	22.099.13
Vallasvara	15.380.57
Kinnisvara	13.026.82
Ärikulud ja makstud %/ %/	7.408.08
Garantiide debitorid	10159.75
Muud aktivad	2.953.96

Kr. 1.510.148.13

Osa- ja muud kapitalid	Kr. 108.418.38
Hoiusummad:	
Tähtajalised Kr. 482.516.45	
Jooksvad	817.877.20
K/k arv. Eesti Pangas	29.151.88
Riiklikud võlad Pikalaenu Pangale	2.966.59
Korrespondendid: „Loro“	6.997.52
„Nostro“	11.988.33
Saadud %/ %/ ja komisjon	20.893.09
Väljaantud garantiid	10.159.75
Muud passivad	19.178.94

Kr. 1.510.148.13

Pank võtab raha hoiule ajakohase %/ , annab hääde kindlustuste vastu takistuseta laenusid 6—7 %/ , ostab ja müüb E. V. Riigikassa pantkirju, milledega võib soodsalt tasuda asunikku talude võlgu ja toimetab kõiki panga operatsioone.

Korrespondendid kõigis tähtsamates keskkohades. * Pank ostab ja müüb välisvaluutat.

Pangal tulekindel varakammer.

Põllumajanduse Pangaga opereerivad kõik põllumehed, põllumajanduslikud ühisused ja omavalitsusasutused.

Panga juures E. O. ja Ü. A. Kindlustuselts „OMA“ agentuur.

Juhatus.

liigutuste vetruvus. 2 m Johnsonilt on stabiilne tagajärg. Pariisis katsetas ta maailmarekordi purustamist, kõrgusel 2.08. Kogu pealtvaatajaskond (25.000 inimest) jälgis hinge kinni pidades seda katset. Näis, et Johnson ületab selle kõrguse. Ta ületaski . . . kuid latt kukkus järele.

Sprinter ja kaugushüppaja E. Peacock omab kuivetanud, kuid muskulatuurse keha võimsate puusadega. Puusadeski „peitub“ ta saavutusvõimsus. 100 m katab 10,4—10,5-ga ja kaugust hüppab üle 7,5 m. Spetsialiseerumise puhul kas üksnes jooksule või üksnes kaugushüppele suudaks ta emmas-kummas olla veelgi tagajärjekam.

Ben Eastmani kohta võib ütelda, et see blond jänki ei jookse, vaid ujub õhus. Hästitreenitud jalgadega läbib ta meetrid suure kergusega. Keha on lõdvestatud, sammud pikad. Hingamine korrapärane. Võrreldes seda jänkit kaugemal kannul jooksvate prantslastega torkab silma suur stiili vahe. Eastmanil on ameerika stiil, täiesti erinev soome omast. Käed liiguvad veduriväntadena, misjuures käte ja jalgade töö on hästi koordineeritud. See on märgatav kogu jooksu vältel. Kattes Pariisis 800 m 1.53,0-ga, oli 400 m vaheaeg tal 54 sek. Seega 400 m läbis ta 59 sekundiga. Saavutas tagajärje erilise pingutuseta.

Võistluste tulipunktiks oli 1500 m Bill Bonthroni ja Jack Lovelocki duellina. Rahvas hüüdis: „Ladomegue! Ladomegue!“ Kuid prantslaste lemmik, kes praegugi veel väga populaarne, on diskvalifikatsiooni tõttu kõrvaldatud võistlemise võimalusest ookeanitaguste suurustega. Kaksteistkümmend mailerit kargas stardist. Lovelock ja Bonthron asusid alul viiendale ja kuuendale kohale. Esimesel ringil (ringi pikkus 500 m) möödub Bonthron Lovelockist ja mõlemad asuvad jooksu juhtimisele. Teisel ringil asub etteotsa Lovelock. Viimne ring kujuneb lõpp-spurdiks, kuid 300 m enne lõppu spurdis Bonthron mööda ja voi-

dab ajaga 3.55,0. Mõlema jooksutehnika on sarnanev. Meetrid läbitakse pikkade sammudega. Bonthron nihutab puusa kõrgele ja viskab siis põlve ette, puudutades maad jalaninaga. Kere on jooksu vältel peagu püstasendis ja käed töötavad, vastandina soome koolile, energiliselt.

Tõkkejooksja Glenn Hardin seadis 400 m-is uue maailmarekordi — 50,6! Hardinil on tõkkejooksuks sobiv kehakonstitutsioon — kõrge kasv ja pikad jalad. Peale selle kolossaalne füüsiline jõud. Lõpetas maa-

FOTO-ATELJEE

Pariis
TALLINNA

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD:

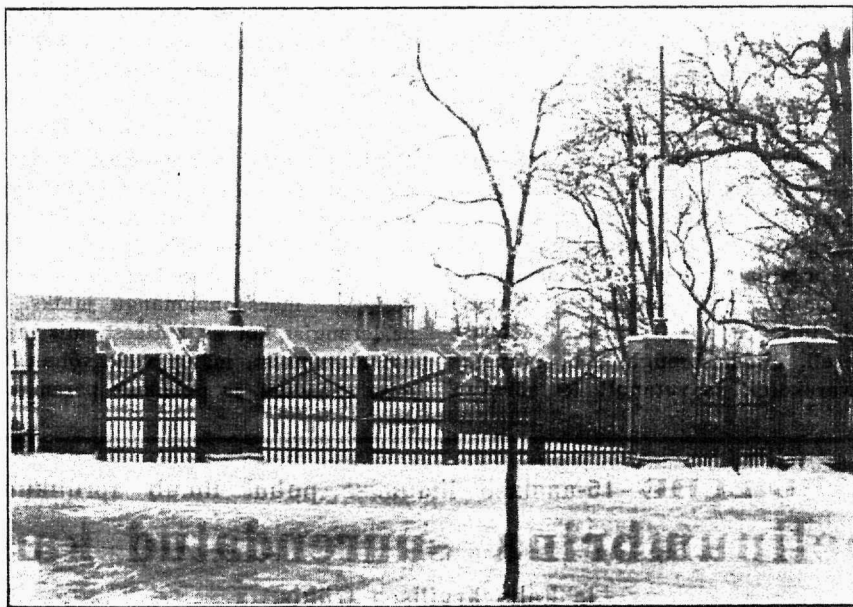
MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

ilmarekordse jooksu värskena. Sammud tõkete vahel tulevad välja nagu oleks iga sammu jaoks jooksurajale märk asetatud. Tõkete ületamine toimub sujuvalt, näib, nagu jookseks ta läbi tõkke.

Ameerika atleedid on suure vastupidavusega. Kindlasti sõltub see treeningust, massaashist ja teistest sarnastest elementidest. Vaadates ameeriklasi, võib öelda, et tegelikult pole neist ükski (välja arvatud vast J. Torrance) fenomeen. Hiilgetagajärgedeni küünivad nad süstemaatilise tööga ja ratsionaalse treeninguga. Treeninguks neile olid ka võistlused Euroopas. Eriliselt pingutamata püsisid nad eurooplasile võitmatutena.

Ainult vastavat annet ja selle kõrval ameerika treeningkooli, ning ka iga Euroopa sportlane võib küündida jänkide saavutusvõimsuseni.

TALLINNA STAADION TALVEL. Milliste suursaavutuste sünnikohaks on staadion eeloleval hooajal?

W-formatsiooni surm

Õeldakse, et jalgpallitaktikad on sarnanevad nais-temoodidele: mõlemad muutuvad alatasa. See ütlus on välisma kohta õigem kui meie kohta. Meil taktika alal viimastel hooaegadel ei ole mängitud „viimase moekarje“ järele ega ka kõige iganenemalt, vaid „keskelt läbi“, võiks vist koguni öelda, et on mängitud nii „omamoodi“, eestipäraselt. Nii kuidas välja on kukkunud. Suuremat süsteemikindlust taktika alal tohiks meil oodata algaval hooajal, millal meie palliarmee kindralstaabiülemana tegutseb ungarlasest treener A. Mally.

Viimastel hooaegadel on meil siiski erilisemalt pandud rõhku „W“ süsteemile. Insaididelt on võimaliku järjekindlusega nõutud, et nad järjest — ikka ja ikka — all käiksid. Samuti ei ole meil ükski th. olnud eriline atakeerija, vaid rohkemal määral tagaliini-politseinik.

Nüüd, meilegi üllatuseks, saabub välismaalt teateid, et „W“ on mõistetud surma!

Meheks ja meeskonnaks, kes W-taktika surnust ellu äratasid, olid Chapman ja Arsenal. Inglise paljud klubid järgnesid Arsenali eeskujule, mis Londoni suurele klubile tõi renommeedi ja edu. W muutus obsessiooniks. W-st ei saadud enam lahti. W-st oldi vaevatud kui kurjast vaimust. Ajakirjanduses, staadionidel, selektsioonikomiteede koosolekutel ei kõneldud muust kui Chapmanist ja tema kurjategevast taktikast. Kuid nüüd, tänavu, kõneldakse sellest taktikast palju vähem. Meeskonnad on pöördunud tagasi ortodoksaalsete formatsioonide juure. Inglise meeskondadest Sunderland, Manchester, Stoke mängivad viie forvardiga liinis. See vana strateegia on uuesti tõusnud aktualiteediks. Kuna väljal saavutatud edu on anand kinnitust viie liinis forvardiga mängimise tõhususele, on ka Sheffield, Leeds, Blackburn, Chelsea, Tottenham ja isegi Aston Villa nüüd kõik selle taktika harrastajad.

See muudatus on täiesti loogiline. Tuletame meele, et International Board 1925. a. otsustas mängule suurema selguse andmiseks revideerida ofsaidi määrust: forvard ei ole ofsaidis, kui ta ees on kaks kaitsjat, mitte enam kolm, nagu see oli kehtiv selleni.

See modifikatsioon, mis andis mängule juure huvitavust, favoriseeris forvardeid. Peatselt need hakkasid väravaid lööma senisest palju ägedamalt ja sagedamalt. Inglismaal, üks aasta pärast uue määruse maksma hakku, Camsell, Middlesbrough t f., purustas liigavõistluste väravarekordi, saavutanult 59 väravat.

See oli märkimisväärselt suur sündmus väravatelöömise elustumisel. Järgmisel aastal Dixie Dean tõstis rekordi kuuekümmele. Just sel ajal Arsenal oli tegevuses oma „wonderteami“ koostamisega. Arsenal valmistas endale artilleeria kahest tiivaforvardist ja tsepterforvardist, suurtükist, kes laseb üksnes pihta. Tiivaforvarditel ja tseptril tuli tegevusse astumiseks uvertüüri oodata oma kahelt sisemiselt, kelleks olid Jack ja James. Nende poolt sooritatud eeltöö järele tuli teha enam mitte midagi muud kui põrutada sisse väravasse. Ei olnud aga küllalt sellest, et ise punkte noppida, vaid peale selle tuli ka vastasel takistada väravate löömist. Sel hetkel sündiski tseptrihalf kolmanda backina, keda Arsenalis personifitseeris Roberts-Politseinik, nagu teda hüüti, ja pärast, hiljemalt, Allen.

Tema ülesanne? Neutraliseerida vastase tf-i ja temast mitte lahkuda mitte ühekski hetkeks. Samal ajal äärehalfidel ja backidel tuli valvata ääreforvardite järele.

Soovitud resultaat oli saavutatud. Tf., kes ei suutnud end vabastada oma ihukaitsjast, muutus steriilseks; ääreforvardid ei suutnud tungida läbi. Öeldi, et on puudus tõeliselt heasse klassi kuuluvatest atakeerijatest ja väravalööjatest. Börsil pealetungi juhtide aktsiad tõusid!

Halli habemega kriitikud konstateerinult mängu kehvenemist tõstsid alarmihüüdu ja juhtisid tähelepanu ravivahenditele. Kuna ei ääreforvarditele ega tseptrile enam ei anta mahti asumiseks heasse löögipositsiooni — seda oli eriti selgesti näha Inglise karika l. a. finaalis — siis ometi antagu sisemistele võimalus markeerida väravaid.

„Meie otsime,“ lausuvad Inglise klubide juhid nendele, kes soovisid kuulata, „sisemisi, kes on võimsad lööjad ja ühtlasi head strateegid. Kas teate sääraseid?“

Nii sisemine leidis endale koha jälle edurivis; ta ei ole enam üksnes geomeetrik, meeskonna matemaatik, vaid ta koos teiste forvarditega võitleb väravate otsekoheseks saavutamiseks. Ja kuna tekkis tühimik forvardite ja tseptrihalfi vahel, siis viimane „viskas oma politseinikukiivri üle värava“ ja asus uuesti välja keskele, meeskonnamängu juhiks. Ta võtab osa nii pealetungist kui ka kaitsest, mis mängule annab juure uut elavnemist, mängijatele võimaldab suuremat liikumise vabadust, ja publikule paremat jalgpalli.

E. SPORDILEHE 15-aastase ilmumise puhul ilmub aprillikuu-number
juubelinumbrina suurendatud kaustas
ja kahevärvilises trükis.

Soome valus kaotus Salpausseläs

E. Ärman

Käesoleva kirjutuse autor, teinashüppaja E. ÄRMAN, õpib stipendiaadina Helsingi ülikoolis. Ta käis isiklikult jälgimas Salpausselä võistlust, mille kirjelduse allpool avaldame.

Salpausselä suusatamisvõistlused töid Soomele kurva üllatuse: esimest korda võitis Salpausselä hiihto, 50 km murdmaavõistluse, välismaalane. „Salpausselä lukk murti“, „Rootsi vallutas Salpausselä“ jne., olid ajalehtede rasvased pealkirjad.

Need maailma suurimaid suusavõistlusi muutsid noore Lahti suurlinnaks. Erirongid, mõni neist kahe veduriga, töid tuhandeid vaatajaid Helsingist, Viiburist, Tampereist ja mujalt. Vaatajate arv tõusis 25—30 tuhandele, mis oli jällegi rekordiks Salpausseläs. Diplomaatide tribüünilt jälgis võistlusi ka president — Ukko Pekka.

Võistlused avas eestlane Tartu, kes startis esimesena 17 km-is. Kolmikvõidu selles distantsis saavutasid uhkelt soomlased. Alles neljas oli norralane ja kaheksas rootslane. Eesti esindajad langesid äärmiselt raske maastiku ohvriks. Ka lugu sakslastega polnud parem. Kõigist 149-st lõpetanust sõitis kogu tee kukkumata läbi ainult 9 meest. 3—4 meest viidi raskete vigastuste tõttu haigemajja.

Rahvuslikust suusahüpete võistlusest alla 18-a. poistele võttis osa 47 poissi, neist paljud 14—15-a. Suurepäraselt ehitatud hüppemägi asub Lahti 150 m kõrguste raadiojaama-antennide lähedal. Poisid hüppasid julgelt ja kindlalt, saavutades sagedasti üle 40 m. Kukkumistega lõppes vaevalt 4% kõigist hüpetest.

Veel imposantsema pildi moodustas võistluspaik aga õhtul. Ilutulestikus hüppemägi, helgiheitjad, põlevad tõrvatünnid, raketid jne. löid suurepärase meeleolu. Esimesena hüppas Kalevala juubeli mälestuseks „vana Väinämöinen“ ise. Rahvahulgad tervitasid seda huumorit vaimustatult.

Hüppajaid oli noori ja vanu. Mitusada meetrit pikad trepid, mis viisid üles, olid täidetud raskete suuskade reast. Kõik ruttasid üles, et paari sekundiga jälle alla sügavusse lennata. Pikim hüpe sel õhtul oli 46 m. Eestlane O. Veldeman hüppas 32 m, kuid vigastas pisut kätt õlast.

Teine võistluspäev algas härda palvega võistluspaigal kell ½8 hommikul. Esimene mees 50 km sõidule startis kell 8 homm., viimane mees paar tundi hiljem. Nii palju oli võistlejaid, kuigi iga poole minuti järele läks rahvahulkade tervitades raske teekonnale uus mees. Alul oli temperatuur umbes 0° ja keli hea, kuid hiljem, kevadpäikese mõjul, muutus tee sulaks. Seega esimesed startijad said tubli soodustuse.

Suusatamisvõistlus on suurel määral loterii, nagu iga teinegi võistlus. Siin olenes palju stardinumbrist.

Valges dressis rootslasel Axel Wikströmil oli õnne. Ta startis 17-na.

Arvestades õieti olukorda, arendas ta kohe pöörase tempo. Esimesest kontrollpunktist, mis asus 8,5 km peal, teatati tema ajaks 31,50, mis oli teisest paremast mehest, soomlasest M. Lappalaisest, peagu minuti võrra parem. Maailma nobedam suusataja ja eelmise päeva 17 km sangar, soomlane Sulo Nurmela, tuli 14-daks.

Järgneva kontrollpunktini, mis asus 20. km peal, oli Wikström lisanud edu. Kaasmaalane Karlsson oli asunud teisele kohale. Ajad vastavalt 1.26,15 ja 1.28,59.

31. km peal oli toidupunkt. Siia jõudsid samuti kiiremini rootslased. Aeg oli Wikströmil 2.16,15 ja Karlssonil 2.22,10. Viimane teatepunkt oli 40. km-l. Seal tulnud teated olid juba löögiks Soome suusatajale. Wikström oli muutunud üliinimlikuks. Tema aeg — 3.11,40. Teisena püsis edasi Karlsson, kuigi juba tublisti maha jäänult: 3.22,45.

Finischi, mis asus otse hüppemäe all, saabus mehi mitme tunni vältel. Arvestati aegu ja selgitati võitjaid, kuna veel teelolijad mehed oli ilmselt nõrgemad. Kogu Lahti vabises ärevusest, millega oodati võistluse tagajärgi. Kui raadio kaudu teatati, et võitnud on rootslane Axel Wikström, tekkis momentaalne vaikus, mille lõpetas maruline ja kauakestev aplaus võimsale võitjale.

Kuigi Soome suusatamissporti oli kodumaa pinnal tabanud valus kaotus, ei oldud kitsarinnalised, vaid kiideti tublit võitjat. Äärmiselt suur spordi-intelligents Soome spordipublikus, kelle moodustab peagu kogu rahvas, on suurimaks teguriks spordi arengul. Siit kasvab välja kõik see, mis teeb spordi kauniks ja tulemusrikkaks.

Teine rootslane Karlsson kaotas kolme soomlase võimsale lõpuspurdile ja jäi viiendaks.

Parim norralane ja Holmenkolleni võitja Gjöslien jäi kõvas konkurentsisis seitsmendaks. Sulo Nurmela sõitis ka sel päeval tublilt ja tuli 11-daks. Teine Holmenkolleni võitja norralane Rustadstuen jäi koguni 24-daks. Kõik ülejäänud mehed esimese 70-ne sees olid soomlased. Lõpuni sõitis 118 meest. Eestlane Krassikov, murdis 17. km-il oma suusad pilbasteks ja loobus. Treinberg sõitis tublina lõpuni.

Suusahüppevõistluse võitsid ootamatult soomlased. Norralane, kui selle ala parima maa esindaja, pidi leppima 4-da kohaga. See oli teatud lohutuseks soomlastele, keda häiris kaotus 50 km-is.

Helsingis, 11. 3. 1935

Suusaretk Silvretta - Alpidesse

Dr. Aleksander Massakas

E. Spordilehe eelmises numbris kirjeldasin suusa- teekonda üle 1800 m merepinnast kõrgemal asetsevasse sihtpunkti — Zeinisjochi suusaoni. Alljärgnevalt jätkan retke kirjeldamist.

Surmani väsinult jõudsi Zeinisjochi onni, kus veetsime rahutu ja kärsitu öö. Suurem osa meist viibis ju alles esimest korda elus siin kõrgel Alpides, täiesti omapärasel ümbruses. Kitsas ja madal onn, milles viibis peale teenijaskonna kaks vigastatud liik- metega suusatajat, mõjus sel ööl iselaadselt — masen- davalt. Kindlasti nägi nii mõnigi mees und kontide murdmisest ja liikmete väänamisest, sest egas muidu tõustud hommikul asemelt magamata nägudega.

„Ega meie pole siia tulnud laisklema!“ — kostis äkki läbi une kõrvu kellegi tugev hääl. Hüüdjaks oli meie instruktor. Kell oli alles 6. Distipliin oli kõva ja seega sõna „laisklemine“ tundmata. Kümme minu- tit hiljem istusime kitsas kohvilauas. Virgad perenai- sed pakkusid meile kohvi, sooje kukleid, võid, mett, marmelaadi jne. Ei möödunud pooltki tundi, kui olime juba täies dressis ja kinnitasime alla suusad. Instruk- tor käskis meil mitte unustada rohelisi prille, sest sel kõrgusel olevat päikese kiirte pimestav mõju ja kait- seprillideta väljas viibimisel võib kaotada silmanägemise mitmeks päevaks.

Tung, vallutada neid laialdasi ja suuri lumemä- gesid, oli suur; pealegi paistsid ka kõige kõrgemad mäetipud nii kättesaadavatena. Kui aga hakkasime liikuma, siis kadus esialgne suur hoog ja vallutamis- tahe. Selgus, et suusatamine Alpides polnud sugugi nii kerge, kui kodumaa lausikutel lumelagendikel, kus koolipoisina olin ringi tuisanud. Tundsin end täielise algajana, kelle mõistus taipas kergelt kõiki alpisõiduga seoses olevaid spetsiifilisi tehnilisi vigureid, kelle ja- lad aga nende vigurite läbiviimisest ära ütlesid.

Kirik Silvretta-Alpides.

Hakkasime esmajärjekorras mäenõlvakuil õppima pöördeid ja mäkkeronimise samme. Neid kukkumisi ja jalalihaste venitamisi, mis siis juhtus. Võitlesime aga oma suure oskamatusse vastu kõikevõitva vaimustu- sega, mis andis edukaid tagajärgi. Peagi tegime sel- liseid toredaid pöördeid, mis võtsid tõsisel instruktoril naeru lahti. Hiljem järgnes mäest allasõit. Jõudnud suure vaevaga üles mäkke, ei saanud veel õieti hinge tagasi tõmmatagi, kui kõlas instruktori käsk: „Kohe allasõit! Mitte lödvaks jääda! . . . Väsimus ei vabanda!“ Ja juba kihutasimegi alla . . . Mõned meist kadusid poolel teel, jäädes mäeveerule, suuskasid veskitiibadena keerutades kukerpallitama. Kuid ega sellest ei tohtin- nud lasta end heidutada. Läbi kukkumiste jõudsi- me kindlale „sisemaale“.

Tagasi jõudnult esimeselt harjutusretkelt, oli kõi- kide tuju, vaatamata suurele väsimusele, väga hea. Meid ootas maitsev lõuna ja seejärel puhketund onni terrassil tugitoolides.

Hele päike oli muutnud meie õistlälkivad näod indiaanlas-pruuniks. Väsimus kippus sulgema silma- laugusid. Kuid ümbrus on nii haaravalt ilus ja vai- mustav, et pilk tahtmatult siirdus kaugusesse, kus läbi roheliste prillide paistsid varjuküllased mäekün- kad ja lumelagendikud. Päikese käes oli nii soe, et istusime lahtiste rinnaesistega ja üleskeeratud särgi- varrukatega. Õhk oli puhas ja kristallselge, lastes ter- vendavalt päikesekiirte takistamatult ennast läbistada. Tuli ainult olla ettevaatlik, ei päikest mitte lasta en- dale liiga teha, sest kauasest päivitamisest tekivad väga raskelt parandatavad haavad.

Mikspärast nimetatakse Kõrge-Alpe suusatajate pa- radiisiks ja talisportlaste unistuste maaks? Peab otse- selt mainima, et maastiku looduslikule ilule aitab suu- satajate kokkumeelitamiseks väga palju kaasa suure- jooneline propaganda, mida teevad Austria, Šveits, Itaalia ja Saksamaa. Riiklikul toetusel on ehitatud võrastemaju ja, eriti eelistatud kohtadesse, luksusho- telle kõigi mõnustustega. Nii on lühikese ajaga väi- kesed Tirooli ja Šveitsi külakesed muutunud suur- teks talikuurortideks, kus keeb elu igast ilmakaarest kohalesõitnud välismaalaste osavõtul. Siin võib lihts- mae- ehk taliülikonnas kohata maailma kuulsaid poliit- tikategelasi, rahailma kuninga, suurtööstureid, õpet- lasi jne. Eriti armastavad sellistes kohtades endid näi- data filmidiivad, kelle võimete repertuaaris ei tohi puu- duda suusatamisoskus.

Alpid oma kõrgete valendavate tippudega, mis paistavad kaugele rohelistele väljadele ja päikesest kuumakskõetud asfaltteedele, pakuvad ideaalset meele- lahutust ja vaheldust tänapäeva närvilisele inimesele. Kes kord käinud Alpides, see ei eita, et neil hõbedas- tel kõrgendikkudel on salapärane võim kutsuda ja mee- litada inimesi oma juure üles, veetma seal töövahe- aega ning leidma vaheldust igapäevaseis askeldusis ja muredes.

Pärast ühenädalalist harjutust jõudis kätte päev, millal pidime algama matka ühe lähema suurema mäe tippu. Alustasime kardetavat teekonda hommikul kell neli. Tagasi pidime jõudma sama päeva õhtuks. Sel- lest mäest, tema nõlvakuil veerevaist laviinidest ja seal surmasaanud turistidest olime kuulnud kohutavaid lugusid. Et need tõele vastasid, seda tõendasid välis- maalaste nimesid kandvad ristid lähedalasuva Galtini küla kalmistul.

Vaikselt ja mittekiirustades asusime teele. Meid oli grupis 20 meest — keegi ei teadnud, palju neist tuleb tagasi?

Laskusime Pazuau orgu, mille põhjas sulises jääkülm oja. Õhus oli kirjeldamatu maheus ja vaikus — polnud näha ühtki elavat hinge. Meie 20-meheline rühm liikus väikese musta täpina sellel määratul lumevaljal. Udupilved ümbritsesid meie reisisihiks olevaid mäetippe ja näisid asetsevat käegakatsutavas kõrguses.

Kui olime tõusnud juba umbes kolm tundi mäkke, tegime väikese peatuse. Siis kuulsime ka esimest korda laviini allatormamise müra. Kõuemürinaga veeresid lumemassid meie selja taga mööda mäenõlvakut alla orgu. Kohutav — läbitungivalt kajas see müra natuke hiljem hõbedasilt mäenõlvakuilt tagasi . . . Jatkasime teed ja tõusime sikk-sakke tehes ikka kõrgemale ja kõrgemale. Tuul hakkas puhuma näkku peent lumetolmu, mis tegi naha hellaks. Udu ja pilved mäsasid ja aelasid meie peade kohal. Olimegi juba igavesel jääl — kepijäljed ei ole enam sügavad, vaid madalad, helesinised, kristall-põhjades . . .

Meie raskeim matk oli Vermout Silvretta gletscherile. Selleks tegime paar päeva hoolsaid ettevalmistusi. Tõusime matkapäeval varem, kui kunagi enne. Teele asumisel saime vastavaid näpunäiteid instruktorilt. Kolmele mehele kinnitati seljakotile 10—15 meetri pikkune punane laviininöör, mis õnnetuse korral võimaldas teistele nööri järele endid lumelademe alt välja kaevata.

Liikusime suurte vahedega järsul mäeserval. Värskes kohedas lumes mäkketõusmine oli väga raske. Vaikust segas vaevalt tajutav tuulehoog, mis üha tugevnes ja muutis õhu jahedamaks. Prillid jäätusid ja neid tuli sageli puhastada. Nii edasi rühkides jõudsim Wiesbadeni onni, mis kõige lähedasem onn Vermout-gletscherile. Siit paistis see kohutav jääväli heledas päikese valguses, ümbritsetud hambulisest mäetippude ketist. Oru lõpul tõusis kõrgele, eraldudes ümbrustest, Piz-Buin'i mäekuppel, mis oli meie reisisihiks.

Onnis võeti meid vastu vastu alpinisti hüüetega ja anti meile süüa. Pärast lühikesajalist puhkust kavatsesime oma sõitu jätkata, kuid Piz-Buin'ile oli laskunud tihe udu, mispärast pidime loobuma oma kavatsusest ja õõbima Wiesbadeni onni õlgkottidel.

Järgmisel hommikul oli udu kadunud ja meie reisisiht paistis selgelt meie silmade ees. Alustasime tõusu mäkke. Paaritunnilise rühkimise järele jõudsim ühe gletscheri prao äärele, mis oli meile suursündmuseks, haaravaks ja masendavaks elamuseks. Nägime esmakordselt seda suurt sügavat ja sinetavat lõhet igaveses jäämassis. Gletscherist üle pääsesime kitsaste lumesildade kaudu, mille ületamine oli väga hädaohtlik. Neid sildasid tuleb enne suure ettevaatusega järele proovida: kas nad on küllalt tugevad ja ei vaju läbi.

Piz-Buin'i mäekuplil.

Mida kõrgemale jõudsim, seda huvitavamaks muutus ümbrus. Meie silmade ees avanes mägimaastik oma uskumatus ja muinasloomilises ilus. Jääpankade taga sirutasid endid võimsalt teravatipulised mäeharjad, kaetud paksu lumega, mis tundus puhtana ja kristalliselgena, nagu õhki, mida hingasime suurima naudinguga. Kõrgemal muutus soolpeenes lumes suusatamine peagu ronimiseks. Väsinult sudisime edasi, kuni lõpuks jõudsim ammuigatsetud gletscheri harjale, kust avanes kirjeldamatu vaade üle Alpi mäetippude mere. Olime 3000 meetrit üle merepinna ja sooritanud raske retke, millega omandasime tõelise alpinisti nime.

Vaatamata kütkestavale vaatele mõõtmatusse kaugusse, ei saanud me gletscheril viibida kaua. Külm kiirustas meid allasõidule, mida alustasime suure ettevaatusega. Tuli hoiduda langemast jääpragudesse, milleid suures sõiduhuos nähakse alati liig hilja. Mida rohkem jõudsim allapoole — välja hädaohtlikust piirkonnast — seda kindlamalt ja vabamalt hakkasime sõitma. Kiirus tõusis ja kõrvus oli vaid kuulda tuule ulumist. Selle tormava sõidu ja meeletu kiiruse juures mõtlesin vaid üht: mitte kukkuda. Kohati peatusime, et oodata kukkunuid, kes õnnekombel kõik tervete kontidega pääsesid.

Tume-kollaseiks ja violetseiks olid muutunud pilved kui jõudsim Wiesbadeni onni, millest kõlas tuttav alpinistide ja tirooli laulike laul.

«R. Ü. K.»

kohale jõudnud suurim valik kevadhooaja palitu-, ülirkonna-, mantli- ja kostüümiriideid kodumaa ja inglise vabrikust.

Saadaval ka voodrid, nõöbid, siidid j. n. e.

O/Ü. RIETURITE ÜHISKAUBAMAJA
S. KARJA 19. TELEF. 455-77.

Eesti jalgpall ja ta esivõistlused

Avaldades käesoleva kirjutuse, loodab toimetus, et kirjutuses loodud väidetele vastuväidlejaid, kui neid leidub, ei jäta kasutamata vastuväidete avaldamiseks E. Spordilehes lubatud ruumi.

Eesti jalgpalliliiduga, tänu peamiselt tema esimehe A. A. Anderkopi tegevusele, on siiani meil oldud üldiselt rahul kaugel üle keskmise määra. Kui käesolevate ridade kirjutaja, kes arvustajana küll praegugi hindab meie jalgpalliliidu tegevust energiliseks ja kiiduväärselt tubliks, süiski sellega enam ei saa rahul olla kõige täielisemal määral, siis selle põhjuseks ei tule pidada liidu tegevusetust, mida ju, nagu märgitud, ei ole olemas, vaid nüüdse n. n. kallalatuungi põhjuseks tuleb pidada seda, et meie jalgpalliliit ei sõanda taotleda veel suuremat edu.

Jalgpall on populaarne, kuid teda tuleb populaarseerida veel enam. Jalgpalli esikohta populaarsuse poolest meie spordialade keskel tuleb veel enam kindlustada.

Milliseid vahendeid selleks on olemas, selle kohta on Eesti Spordilehes ja meie ajakirjanduses võrdlemisi sagedasti sõna võetud. Kuid need — kahjuks — on jalgpalliliidus siiani leidnud võrdlemisi väikese vastukõla. Paiguti võib näida, nii kummaline kui see ka on, et väljaspool jalgpalliliitu tuntakse otseku suuremat huvi jalgpalli edendamiseks kui . . . jalgpalliliidus eneses. Ühe ettepanekuna, ühe näitena mitmest, võiks tuua „Oümpialehes“ tehtud ettepanekut Eesti jalgpallimeeste Berliini olümpiamängudest osavõtu küsimuses. Kas ja kuidas on jalgpalliliit reageerinud sellele?

Edasi: liidu asemikekogu koosolekul mindi liiduklassi meeskondade arvu suurendamise küsimusest üle natuke kergesti. Nii kergesti, et asemikekogu koosolekule varsti järgnenud valitsuse otsus sportlastele sõiduhinda raudteel alandada võis tunduda eriti üllatavana just . . . jalgpalliliidule.

Rõõmustav on, et jalgpalliliit kohe pärast hinnaulandamise otsusest teadasaamist asus liiduklassi ümberkujundamisele ja tahab sellega veel käesoleva hooaja alguseks tulla toime. Võib rahulikult konstateerida, et aeg sellega toimetulekuks veel ei ole hiline. Kui aga peaks tahetama astuda mõtetevahetusse sel teemil, kas liiduklassi meeskondade arvu suurendamine on Eesti jalgpalli huvides või mitte, siis oleks küll viimne aeg, et sellele suurendamise kavatsusele vastuseisjad astuksid välja avalikult oma väidetega. Nende vastuseisjate esinemist nende seni laiemalt mitte teada ole-

vate väidetega on asjatult oodatud praeguseni. Kahjuks nad siiani ei ole veel esinenud. Sellest, peab arvama, on siiani olnud kasu nende ja kahju Eesti jalgpalli progressile.

Peagu veider on, et Tallinnas ikka arvatakse, nagu peaks Tallinn alatiseks jääma meie jalgpalli pealinnaks, keskkohaks, mis üksinda kaatub üles teised kõik kokku. Estonia, Sport, Puhkekodu, TJK, nii head kui nad ka on, ei ole süiski nii head, et nendel klubimeeskondadena ei sobiks võistelda provintsi meeskondadega. Tuletamata meele neid aegu, millal TJK, Puhkekodu ja Estonia ei eksisteerinudki, ja millal Sport sai Helsingi klubimeeskondadelt ränki kaotusi, juhin tähelepanu sellele, et nendel meie pealinna praegustel n. n. suurte klubimeeskondadel oleks nüüdki tegemist provintslaste võitmisega. Julgen koguni väita, et kui provintslaste võitmine oleks pealinlastele tõesti hõlpus ülesanne, siis pealinna klubid oleksid lahkemalt nõus liiduklassi meeskondade arvu suurendamisega mõne provintsimeeskonna võrra. Kuid provints on juba varematal aastatel olnud kõva pähhel pealinnale. Tuletatagu meele vaid seda, kuidas 1931. a. Estonal oma tugevuse suhtes mitte mingit kahtlust tekitava koosseisu juures süiski läks sellel aastal luhta tõus liiduklassi! Tuletatagu meele provintsikoonduse vaprat ja pealinlastele peaaegu rabavalt mõjuvat esinemist 1. a. Eesti Mängudel võistluses meie rahvusmeeskonna vastu!

Mitte problemaatilise, vaid selge tõena on kindel, et Eesti jalgpalli edenemisele ei tohiks takisturi teha siserügi eemalhoidmisega liiduklassist.

Mujal, enamikus Euroopa riikidest, on lehekülg juba pöördunud. Seal siseriik sammub kõrvuti, paiguti eeski pealinnadest. Meil jalgpalli raskuspunkt asub aga ikka veel pealinnas. Meil pealinn jalgpalli alal on võistlustega sagedasti üle koormatud, siserügis sel alal mitmeski kohas haigutab aga tühjus. Üks iseloomustav asjaolu, mis jalgpalli määrustikus meil maksev, on see, et muude senisest valjemate tingimuste kõrval on hooaja vältel lubatud mängijate üleminek ühest klubist teise elukoha muutmise tõttu. Julgen väita, et see näib olevat pealinna meeskondade soodustamiseks. Juba 1. a. praktiseeriti seda võimalust pealinna meeskondade tugevdamiseks. Ma ei kõnele selle elukoha muutmiseiga seoses oleva ülemineku võimaluse vastu, kuid oleks päris tubli ja veel huvitavam, kui tänavuse hooaja kestes mõned mängijad pealinna meeskondadest

EESTI KERGEJÕUSTIKU-ESIVÕISTLUSED 1918. a. Istuvad (Kalevi mustavärviliste särkidega) H. TAMMER, A. KLUMBERG ja R. SAULMAN. Viimasest paremale CH. BURMEISTER, kelle seljataga H. PAAL ja viimasest paremal G. KIILIM. H. Tammeri seljataga on E. HIOB. Istujate reas vasak äärmine J. PÜRN, kelle seljataga E. STEINBERG. Kolmandas reas vasakult kolmas J. LOSSMAN. Viimases reas esimene paremal J. MARTIN.

elukoha muutmise tõttu sünduksid provintsiimeeskondadesse. Usun, et provintsiklubide agaratel juhtidel selle teostamine ei peaks käima üle jõu. Kui sellega tullakse toime, siis on peale muu tõestatud ka see, et määruste seda paragrahvi praktikas kasutatakse mitte üksnes ühekülgsest, vaid vahete-vahel ka mõlemapoolselt, mis on õiglase.

Tänavu, nagu veel on meeles, saime Eestisse esimese ametliku jalgpalli professionaali, kelleks on L. Kass. Otsus on vormiliselt tehtud kindlal kujul, kuid praeguseni ei ole veel niisama kindlasti teada, mis see otsus tähendab sisuliselt.

Milliseks kujuneb Eesti praksis sel alal? Euroopas ja kogu maailmas professionalismi küsimus ei tekitanud mingit raskust edasimängimiseks. FIFA, rahvusvah. jalgpalliliit, asus sel alal esimesena kõigist rahvusvahelistest liitudest liberaalsele vaatekohale. Sattus selle oma vaatekoha tõttu lahkarvamistesse isegi CIO-ga, rahvusvahelise olümpiakomiteega. Ja FIFA liberaalsuse tõttu ei ole jalgpall maailmas teinud vähjääki, vaid ta on veel enamgi edenenud. Isegi sedavõrd, et CIO-l on oma algatusel korduvalt tulnud tege mist teha jalgpallimeeste olümpiamängudel puudumise küsimusega, mis olümpiamängusid korraldavatele maadele tundub valusana.

Olümpiamängudegi alal on juba jõutud selleni, et amatöörism seal on rohkem vana kena komme, mis traditsioonina ja mineviku mälestusena edasi figureerib. Lühidalt: amatöörism on seal sagedasti rohkem vormitamine kui sisu.

Amatööride ja professionaalide küsimuse kohta avaldas selge seisukoha dr. Fodor, Ungari pallijuht. Jutuajamisel ajakirjanikega ta lausus: „Ungari uute

määruste põhjal ei tehta meil enam mingit vahet professionaalide ja amatööride suhtes. Iga klubi võib talitada nii nagu ta soovib: kas angasheerib oma meeskonda professionaale või on ta meeskonnas tegevad amatöörid. See moodus, mis on tarvilusel ka Euroopa teistes riikides, omab kindlaid paremusi, sest see, kas mängija oma tegevuse eest saab tasu või mitte, on lõppeks privaatasi, mis puutub ainult mängijat, tema klubi ja äärmisel korral liitu. Kas professionaal või amatöör — see ei huvita üldsust. Üldsus on huvitatud mängija jalgpallilistest võimetest.“

Tuleb oodata, kuidas jalgpalliliit meil L. Kassi küsimuse lahendab. Arvatavasti ei saa siin kaht seisukohta ollagi. Eesti jalgpalli 1920. aastast saadik põhjalikult tundes ei ole näha põhjust, mis L. Kassist teeks säärase roimari, et ta enam ei tohiks jalgpalli mängida! Meil on varematal aastatel meie meeskondades kaasa mänginud professionaalid-treenerid, meil on oma mängijate seas olnud ja on edasi suuremaidki proffe kui L. Kass, meil on jalgpalliliit oma mängijatele annud toetuseks asju, mida ei saa pidada auhinnaks amatöörile jne. jne. Neid näiteid on külluses. Seejuures ei ole aga meil jalgpallimeeste seas ühtki professionaali selle sõna täielises mõistes, s. t. säärast, kes spordiga endale ülalpidamist suudaks teenida aasta läbi.

Seni, eriti aga L. Kassi kohta tehtud otsuse puhul, tuleb märkida, et meie jalgpalliliit on väike (suurte jalgpallimaade jalgpalliliitudega võrreldes), kuid seda kangem. Kuid see ei oleks esimest korda, kus küla paater on paacstlikum kui paavst ise.

*

Eelmised read on kirjutatud märtsi ajal. Kui keskpaigas tuli muutust olukorda. Jalgpalliliidu juhatus on 31. märtsiks kutsunud kokku asemikekogu erakorralise koosoleku, kus päevakorras on liiduklassi meeskondade arvu suurendamine kuult kaheksale. Liiduklassi tuleks uute meeskondadena juure kaks siseriigi-klubi: Tartu Olümpia ja Narva Võitleja. Asemikekogu samal koosolekul liidu juhatus esineb veel ettepanekuga, et liiduklassi esivõistlused 8 meeskonna osavõtul toimuksid mitte kahes, vaid ühes ringis. Siiani oli 6 meeskonnaga liiduklassis 2 ringi 30-ne matschiga, tänava tuleks selle ettepaneku kohaselt 8 meeskonnaga liiduklassis üks ring 28 matschiga. See tähendab, et liiduklassi meeskondade arv küll suureneks, kuid matschide arv aga väheneks.

Liidu juhatus enne otsuse tegemist asemikekogu erakorralise koosoleku kokkukutsumiseks pöördus kõigi meie kuue prueguse liiduklassi organisatsiooni poole, et reformilüüsimuse kohta teada saada nende arvamisi.

Estonia, Sport ja TJK teatasid, et nad on nõus liiduklassi koosseisu suurendamisega kuult kaheksale, kuid eritingimusel. Estonia ütleb: „Oleme nõus leppima... ainult sel tingimusel, kui esivõistluste senist korda muudetakse, minnes üle kahelt ringilt ühele.“ Sport ja TJK ütlevad sedasama.

Nende kolme meie olude kohta suurklubide vastuskirjades on toodud veel muid põhjendusi.

Estonia kirjutab: „Meie leiame, et endise kahe-ringilise süsteemi säilitamine liiduklassi suurendamisel kuult kaheksale ei või üldse kaalulisele tulla, kuna sel puhul 56 kohtamise korraldamine lühikesel jalgpalli-sesoonil osutuks raskeks ning seaks meie seltsid üle pääsamatute raskuste ette“.

Sport ütleb sedasama: „Jäeb aga senine kahe-ringi süsteem maksma, siis liiduklassi organisatsioonide arvu suurendamist meie kuidagi pooldada ei saa. See tooks meile ületamata rahalisi kulusid, mängijad ei suudaks juba puh-t-füüsistel põhjustel neid mängida, vaid siis peaks juba kahe paralleelmeeskonnaga esivõistlustest osa võtma, mis ei annaks aga õiget hinnangut meie meeskondade võimetest“.

Nii siis: Estonia leiab, et kaks ringi ei või üldse kaalulisele tulla. Sport, TJK ja ka Puhkekodu toetavad seda Estonia seisukohta oma kirjades.

See tuleb tõesti üllatusena. Ei teadnud, tõesti ei teadnud, et meie suurklubid — pealegi jalgpalli ajal — tunnevad endid ise nii võimetutena, et nad hooaja kestes ei suuda sooritada iga meeskonna kohta tulevat 14 esivõistluste matschi! On see lõbus nali või halekurb tõde? Kui see on tõde, siis meie jalgpalli tuleb Soome, Läti ja Leedu omadega võrrelduna pidada nagu lonkajaks korralike sprinterite kõrval. Mis asja meie suuremad jalgpalliklubid siis üldse suudavad, kui nad ei suuda natuke jalgpalligi mängida? Paneb pead rangutama.

Iseasi on see, kui need kirjad on kirjutatud selleks, et endid eemale hoida täieliselt, pealinlastele tülikana tunduvast sagedasemast võistlemisest provintslastega. Ja peabki arvama, et need kirjad ongi kirjutatud selleks, et püüda veenda malje tekkimist: meie, pealinlased, ise oleme viletsad ja hädas ega taha justkui üldse enam jalgpalli mängida ja nüüd peaksime selles oma hädas (uskuge ometi!) sagedasemasse läbikäimisesse astuma provintslastega, kes meie teada on meist veel suuremad hädasohijad, kellelt midagi ei ole võita (kui kole ja kui kahju!).

Siiani ei ole tsiteeritud ega kommenteeritud veel kõike, mis sisaldub nendes kirjades.

Estonia lõpetab oma kirja järgmiselt: „Mängude arvu suurendamisega ja eriti sõitudega takistame män-

gijaid nende chukutselisele tööle täie energiaga andumast, huues ülearuse inimeste kaadri, kes ei suuda endale chukutsel leida ega ilma seltsi kaudu soetatud teenistuse võimalusteta elada“.

Mis see tähendab? Sellest kõlab küll nagu kõrget kõlblust, kuid — paraku — ei ole seda ometi.

See Estonia põhjendus, esiteks, tõsiolude käsitamisel ei ole õige. Meie klubide meeskonnad on viimastel aastatel mänginud ebanormaalselt ja ebasoovitavalt vähe. Edasi: Kui Estonial tänava tuleks pidada 14 esivõistluste-matschi, ja mitte 10, nagu 1934. a., siis, kas Estonia tõesti arrab, et nende nelja matschiga ta loob „ülearuse inimeste kaadri“! Meil on siiani ikka olnud teada, et meil veel küllaldasel määral ei mängita jalgpalli, et meil on vähe jalgpallimängijaid, kuid nüüd tuleb Estonia ja avastab hoopis midagi muud! Mis arvab selle kohta meie jalgpallilüü?!

Samuti ei ole oma kohal Estonia teine põhjendus, mis kõneleb „eriti sõitudest“. Esimesel pilgul see näib olevat nagu hoolitsemine selle eest, et provintslased ärgu sõitku pealinna. Liidu poolt on juba välja töötatud liiduklassi 1935. a. esivõistluste matschide tabel ja sellest nähtub, et Estonia võistleks 30. juunil Pärnus, 28. juulil Tartus ja 25. aug. Narvas. Kui nüüd tuleks teine roor, mille vastu pealinna klubid sõdivad, siis tuleks sõita mitte pealinlastel, vaid provintslastel! Lugu läheb aga üha kummalisemaks: igale on teada, et meie provintsimeeskonnad sooritavad äärmiselt vähe välissõituseid, pealinlased aga seda enam. Nüüd aga meisterklubi leiab tont-teab-mis sellest, kui provintsi meeskond hooaja kestes võistleks 5 korda „nüi kohutavalt kaugel“ nagu — Tallinnas! Provintslasi, kes välismaal võistlemas ei käi, takistaks siis see Tallinna sõitmine „elukutselisele tööle täie energiaga andumast“, kuna pealinlastele see aga ei tee midagi, kui nad välissõituseid sooritavad.

See näib olevat ennekuulmatu opereerimine süüriste viidetega. Ja seda mõeldakse tehtavat Eesti spordi ja jalgpalli huvides! Kuigi kogu see lugu on kentsakas, on ta süski kurvapoolne.

Lugu ei ole veelgi lõpul. Igal on oma „rekord“. Estonia oma on juba märgitud, nüüd tulevad teiste omad.

Sport kirjutab: „Suurendatakse liiduklassi organisatsioonide arv kaheksale ja mängusüsteem jääb kahe-ringiliseks, siis meie oleme sunnitud küll loobuma“. TJK kirjutab: „Arvu suurendamisel kahe-ringilise süsteemi juures tuleks puhhtehnilistel (ja ka majanduslikel) põhjustel esivõistlustest osavõtmisest loobuda, et osa meeskonda mängib kaasa rahvusmeeskonnas ja et meie hooaeg sarnase hulga mängude jaoks jääb liig lühikeseks“.

Need ei ole ähvardused, seda nad ei saakski olla, vaid neid võiks nimetada „pealinna partei kindlateks seisukohtadeks, mille arvesse võtmata jätmisel partei jääb eemale“. See on nagu vanaaegne lugu.

Kas Sport ja TJK tõesti ei tea kogu jalgpallimaailmas iseendast ja peale selle ka sanktsioonide varal maksvat korda, et iga klubi, kui ta jalgpalli üldse harrastab, on sellega juba moraalselt ja ka tegelikult kohustatud osa võtma eeskütt esivõistlustest. Kas ta peale selle veel peab sõprusvõistlusi, on juba suuremal määral klubi eraasi. Need Spordi ja TJK seisukohad esivõistlustest eemalejäämisega on rahvusvahelises jalgpallimaailmas väga kummalised, mille tekitamise eest Spordi ja TJK-d tuleb korrale kutsuda. Kui Eesti on Euroopas, siis saab võimalikuks pidada seda, et Sport ja TJK loobuvad jalgpalli harrastamisest ja likvideeruvad, kuid võimatu on see, et jalgpalli edasi harrastades nad loobuvad esivõistlustest osavõtmisest. See küsimus, kas Sport ja TJK võtavad esivõistlustest osa või mitte, ei ole Spordi ega TJK otsustada. Jällegi on kahju, et siinkohal on osutunud tarviliseks süüriste algtõdede meeletuletamine. Liiduklassi esivõistlustest eemalejäämine on miijal maa-

Lumi haihtunud on . . .

Talispordi viimaseid sündmusi

LUMI haihtunud on... Talispordi-hooaeg on jälle möödunud. Kuigi veel on lund varjulisesmates kohtades, orgudes, metsade tihnikutes jne., siis see lumi ei meelita enam suusatajaid, kes praegu ametis suuskade „konserveerimisega“.

Möödunud talispordi-hooaeg oli Eesti tusedamaid. Suureks sisuks talle olid esimesed Eesti Talimängud. Need mängud jäävad veel kauaks meele talispordi ringkondadele. Ikka rohkem võtab maad arvamine, et Talimängud kujunevad meie iga-aastaseks talispordi suursündmuseks. Mida teistele talispordi-maadele on näiteks Salpausselkä või Holmenkollen või n. e., seda olgu Eestile Talimängud. Seekord oli nende kand Tallinnas ja Mustamäel. Järgmisel aastal soovitakse aga mängusid näha kuski provintsi keskuses, kas Narvas, Viljandis või mujal. Eesti riigi pindala on ju nii väike, et ükskõik kus mängud peetakse, on usutav sinna rahvaste rändamine üle riigi. Suusatajate-rongid löid tänavu hästi läbi, veel rohkem aga järgmisel hooajal, millal mängude vimpel (vimplit kui niisugust tegelikult küll ei ole), tõmmatakse üles kuski provintsis.

Kuid mitte üksnes meil, vaid kogu maailmas möödus hooaeg hoogsalt. Oli ju taliolümpiamängude eelne hooaeg, ja rahvused sooritasid katseid oma tulevaste olümpiaatleetide valiku tegemiseks. Keda saata Garmisch-Partenkircheni mängudele? — selles küsimuses võidakse juba otsus teha. Kas ka Eestist keegi taliolümpiamängudele? Jah! Teist otsust ei saa tulla.

Eeskätt on saatmise endale kätte võidelnud jääpurjetajad. Teises järjekorras vääriwad saatmist ka suusatajad. Nad on teinud intensiivset tööd, mis peab leidma väärilist hindamist. Ei tohi heidutada n. n. fiasko Salpausseläs. Kuigi Eesti on suusatamises veel tublisti maas Põhjamaa riikidest, siiski on ta kohe nende järgmine, vähemalt maailma esimese kümne seas.

Möödunud talispordi hooaja maailma ja Eesti viimaste sündmuste kirjeldamisele on pühendatud alljärgnevad read.

SUUSATAMINE oli mõistagi hooaja kandvaim ala. Suurimaks maailmasündmuseks sel alal olid Kõrge-Tatra euroopavõistlused. Võrreldes l. a. Sollefteas peetud euroopavõistlustega olid tänavused rahvusvahelise konkurentsi tusedusest laiaulatuslikumad. Põhjamaa rahvaste — Soome, Norra ja Rootsi — kõrval võtsid võistlustest suurearvuliselt osa ka rida Kesk-Euroopa riike. Selleks hea võimaluse pakkus just võistluste asukoht — Tschehhoslovakkia. Tagantjärele peab kahetsema, et Eestist, vastu esialgset kavatsust, ei saadetud Kõrge-Tatrasse ühtki suusatajat. Võib väita, et Kõrge-Tatras oleksid eestlased saavutanud igal juhul väljapaistvamaid tagajärgi, kui Salpausseläs. Oleks koguni väga huvitav olnud teada, millise positsiooni Euroopa suusatamisrahvuste seas oleks saavutanud Eesti Kõrge-Tatral. Kas ta oleks tulnud Põhjamaade järgmiseks ja ettepoole Kesk-Euroopa riike?

ilmas hukkamõistetavam, mõttetum ja võimatum kui võrdluseks tooduna — võistluse kestes meeskonna omavõlliline lahkumine väljalt.

Ka Puhkekodu, kelle tõusule pealinna teised suured klubid omal ajal ei vaadanud hea pilguga ega osutanud talle soodustavat suhtumist, on nüüd, kus ta teiste suuremate kõrval on suutnud enda lõppeks maksuma panna, ka asunud toetama pealinna suuremate klubide rinnet, kuigi vanematest suurtest nõõdukamal kujul. Puhkekodu ei kirjuta, et ta jääks esivõistlustest eemale, vaid ta kirjutab, et mingid teised muudatused võiks Puhkekodu meeskonna osavõtu esivõistlustest k ü s i t a v a k s teha.

Puhkekodul on aga teissugune nõue: matschide ühe ringi juures ei ole ta nõus sellega, et kohtamised provintslastega toimuksid kõik provintsis, nagu seda näeb ette liidu kava, vaid ta soovib, et kohad matschideks provintslastega määrataks järjekorra või liisu abusel. Arvatavasti näib Puhkekodu kartvat neid raskusi, mida igale meeskonnale valmistab mängimine väljaspool oma kodu. See nõue võrdsemate tingimuste loomiseks on õiglane, kuid see lööb segamini liidu kava.

Peatselt astub kokku asenikekoogu. Küsimus on tähtis ja vajab selget lahendamist. Nii ei saa üldiselt edasi, kui iga interested on kõigi vahenditega väljas oma väikeste erihuvide eest ja kisub küsimuse kõrgelt järjelt madalale.

Kui pealinna suurte klubide soovidele vastu tulla, siis tähendaks see umbes nagu seda, et meie piiraksime Eesti sportlaste arru kõigi olemasolevatega ning teekime takistusi uute juuretulekule. Kui seda muudel aladel ehk praktiliseeritaksegi, siis spordi alal on see täieliselt ebakohane. Ja pealegi kahjulik.

Estonia, Sport ja TJK on meie jalgpalli olukorra mõistmises praegu nagu ühe-päeva-inimesed, kes arva-

vad, et maailm lõpeb tänasega ja on ilma lähedasegi tulevikuta.

Mispärast ei suudeta saada aru, et olgu maa jalgpalli alal suur või väike, ikka on kõige tähtsamateks esivõistlused? Nad oma kogusummas on üle maavõistluste, üle rahvusvaheliste klubimatschide ja üle muu.

Mispärast ei suudeta saada aru, et esivõistlustest eemalejäämisel, kui see oleks võimalik, saaks kõige enam kahju just eemalejääja ise? Kui seda ei usuta, siis proovitagu: las', näiteks, Sport paneb esivõistlustel välja säärase koosseisuga reservmeeskonna, kes sügisel osutub tabeli viimaseks. Vaatame siis pärast seda edasi.

Pealinna suured klubid ei ole viimastel aastatel korraldanud eriti palju rahvusvahelisi matsche. Ka siserügist on nad olnud eraldatud. Miks nad, kui kõnelda majandusliku terminiga, oma huvideski ei taha rohkem panna rõhku turu laiendamisele siserügis? Selle asemel loetakse „moraali“: miks provintslased kippuvad pealinnastega võistlemiseks pealinna sõitma. Tipuks säärasele teguviisile oleks see, kui Estonia veel läheks raudteevalitsusele etteheiteid tegema huvivõrgide korraldamise pärast. Et mis neile inimestele võimaldatakse sõitmist, ja pealegi nii odavasti!

Kui jalgpalliliit otsustab jääda ühe ringi juure, siis oleks see kompromiss, mis on kahjulik meie jalgpallile ja millega ei suudetaks rahul olla kuigi kaua. Ei saa olla elulooma sellest übarikust ühest ringist, millel on nii palju puudusi, et nende juure paremusi ei jäägi.

Ükskord ometi meil tuleb paratamatult luua korralik ja kindel alus Eesti jalgpallile, milleks on täielised esivõistlused. Vastasel korral meie jalgpall satuks häbumisesse.

TOOMAS KIVI.

EESTI TALIMÄNGUD. *Meie parema stiiliga suusahüppajaid PALTS, Puhkekodu, hüppe sooritamisel.*

Konkurentsi raskuspunkt Kõrge-Tatral lasus ettearvatult Põhjamaade vahel. Absoluutselt selgust ühe või teise Põhjamaa rahvuse paremuse kohta ei saadud ka nendel euroopavõistlustel. Meistritiitlid jagunesid Soome, Rootsi ja Norra vahel täpselt samuti nagu l. a. Sollefteas: Soome võitis 18 km ja teatesuusatamise, Rootsi — 50 km suusatamise ning Norra — kombin. suusatamisvõistluse ja mäehüpped. Vaheldusid ainult meistrite nimed. Ainsana suutis meistrinimetust kaitsta Ole Hagen, komb. suusatamisvõitluses.

Lühema suusatamisdistsantsi — 18 km — võitja nimi oli Karppinen. L. a. saavutasid soomlased sel alal koguni kolmikvõidu, kuid nüüd üllatasid norralased. Sollefteas oli kümne esimese seas ainult üks norralane, Kõrge-Tatral aga koguni viis. Seejuures norralased okupeerisid kolm Karppisele järgmist kohta, s. o. 2.—4-ni, ja edasi veel 6. ja 8. koha. Soomlastest tuli peale Karppise kümne esimese hulka veel Husu (üheksandana). Parim rootslane oli viies. Üllatusena pääsis esimese kümne hulka ka üks sakslane (seitsmendana). Üldise järjestus tipposas kujunes järgmiseks: 1. Karppinen, Soome, 1:27.50. 2. Ole Hagen, Norra, 1:28.45. 3. Hoffsbakken, Norra, 1:31.47. 4. Vestad, Norra, 1:32.05. 5. Matboe, Rootsi, 1:32.48. 6. Iverssen, Norra. 7. Motz, Saksa. 8. Roen, Norra. 9. Husu, Soome, 10. Englund, Rootsi.

50 km-is saavutas N. Englund, Rootsi, lohutuse kaotusele l. a. Sollefteas. Seal vedas ta kogu maa, kaotades kaasmaalasele alles lõpuspurdil, nüüd tuli aga ülekaalukalt võitjaks soomlase Karppise ees. Sel distantsil pääsesid esimese kümne hulka 4 rootslast (l. a. 7), 2 soomlast, 2 norralast, 1 schveitslane ja 1 jugoslaavlane. Suurim üllatus oli schveitslase Ogi Kiliani platseerumine viiendana. Järjestus: 1. N. Englund, Rootsi, 4:14.23. 2. Karppinen, Soome,

4:26.42. 3. Tv. Brodhal, Norra, 4:32.31. 4. Husu, Soome, 4:34.00. 5. O. Kilian, Schveitsi, 4:35.32. 6. Matboe, Rootsi. 7. E. Viglund (Solleftea võitja!), Rootsi. 8. Hatten, Norra. 9. Moritz, Rootsi. 10. Smolej, Jugoslaavia.

Teatesuusatamise 4×10 km kaitses Soome oma meistertiitli. Võitja koguaeg oli 2:42.30, misjuures üksikult näitasid meeskonnaliikmed järgmisi aegu: Husu 42.42, Karppinen 39.07, Liikanen, 41.00 ja Nurmela 39.41. Teiseks tuli Norra, kolmandaks Rootsi ja neljandaks Solleftea teine, s. o. Saksa. Läti tuli eelviimaseks, s. o. 11-daks, võites Ungari. Mitmendaks oleks tulnud Eesti?

Kombineeritud suusatamisvõistluse võitis ülalöeldud Ole Hagen, 427,6 punktiga. Järgnesid Valonen, Soome, 422,75 p., Bogner, Saksa, Hoffsbakken, Norra, S. Roen, Norra, jne. Sakslase pronksmedal on väga märkimisväärne. Mäehüpetes saavutasid norralased kolmikvõidu: 1. B. Ruud 231,7 p. (hüpped 58 ja 57,5 m). 2. R. Anderssen 228,9 p. 3. Alf Anderssen 225,9. Neljandaks tuli poolakas St. Marusz.

Arvestades kõigil aladel kolme esimest kohta oli parimaks suusatamisrahvuseks Norra 15 punktiga. Soomel 10, Rootsil 4 ja Saksal 1 punkt. Arvestades kümnet esimest kohta kujunes rahvuste järjekord järgmiseks: 1. Norra — 111 punkti. 2. Soome — 47. 3. Rootsi — 45. 4. Saksa — 22. T. Tschehhoslovakkia — 19. 6. Poola — 13. 7. Austria — 8. 8. Schveitsi — 6. 9. Jugoslaavia — 3. 10. Rumeenia — 1 p.

Eestis pärast Elva-võistlusi suuremaid võistlusi pole korraldatud. See eest aga rida suusatamismärgi-võistlusi. Protokolli saatmise viimaseks tähtpäevaks on 15. aprill. Pärast seda selgub suusatamismärgi rändauhinna võitnud maakond. On eeldusi, et tänava võidab auhinna jälle Viljandimaa.

KIIRUISUTAMISES oli tänava märgata väikest langust. A. Mitt ei suutnud saavutada oma l. a. head vormi, ja talle väärilisi noori pole veel võrsunud. Kindlamaks on läinud R. Jürgenson, kes momendil parim pikematel distantsidel.

Sel hoajal Eesti-Läti teine (üldjärjekorras kolmas) kiiruisutamise-maavõistlus, peetud Riias, lõppes jällegi Läti võiduga, vaatamata sellele, et lätlaste poolt ei võistelnud kaasa nende parim — akadeemiline maailmameister J. Andriksens. Lätil on aga välja panna viimasele võimetelt peagu võrdseid teisi kiiruisutajaid. Maavõistluse punktide vahekorra kujunes: Läti 429,29 ja Eesti 434,96. Seega Läti võitis 5,7 punktiga.

Tehnilised tagajärjed olid:

500 m: 1. Bersinsch, Läti, 47,7. 2. A. Mitt, Eesti, 48,2. 3. K. Päriste, Eesti, 49,1. 4. Reivart, Eesti, 49,9.

1500 m: 1. Bersinsch, Läti, 2,31,9 (uus L. rekord). 2. Mitt, Eesti, 2,33,8. 3. R. Jürgenson, Eesti. 4. Nau-manis Läti.

5000 m: 1. Bersinsch, Läti, 9,21,6. 2. Lejniaks, Läti, 9,34,9. 3. Jürgenson, Eesti, 9,35,8. 4. Mitt, Eesti, 9,37,5.

10000 m: 1. Lejniaks, Läti, 18,54,4 (uus L. rekord). 2. Bersinsch, Läti. 3. Jurjevs, Läti. 4. Mitt, Eesti.

Kiiruisutamise-esivõistlused andsid nigelaid tehnilisi tulemusi. Seda peamiselt halbade ilmastiku olude tõttu (pehme jää). Meistriks tuli A. Mitt (ASK), nõrga punktide kogusummaga — 237,62. Teisena platseerunud R. Jürgensonil (Kalev), oli 240,01 punkti ja Reinwardil 261,50 (!). Tehnilised tulemused olid:

500 m: 1. A. Mitt 47,5. 2. Reivart 49,8. 3. R. Jürgenson 50,0.

1500 m: 1. A. Mitt 2,47,2. 2. Reivart 2,51,2. 3. R. Jürgenson 2,54,3 (kukkus).

5000 m: 1. R. Jürgenson 9,50,0. 2. A. Mitt 9,57,8. 3. Reivart 10,20,0.

10000 m: 1. R. Jürgenson 24,18,2. 2. A. Mitt 24,52,2. 3. Reivart.

B-klassi meistriks tuli O. Valdner 181,22 punktiga, seejuures võitmata ühtki distantsi.

Ümber käsipalli

Murrang-ajajärk korvpallis. — Esivõistluste hooaeg laisku rahvusvaheliste võistluste hooajast. — Olümpia-ettevalmistusena suvised karikamängud korvpallis. — Võrkpalli-taseme langus

MURRANG-AJAJÄRGUKS võib nimetada Eesti korvpalli varsti mööduvat hooaega. Esiplaanile tungib noorem kaader, kes juba mitmel puhul käesoleva hooaja vältel end maksma pannud koguni paremana. Vanemad mängijad, kuigi väga nimekad tuusad, suudavad pealetungiva uuspõlvega olla suuri vaevu tasavägised.

Piltlikumaks tõestuseks noorema põlve läbilöövuse kohta on liiduklassi tabeli seis. Tuusadest koosnevad Kalev ja NMKÜ-Russ on surutud tabeli lõppu viimastele, s. o. neljandale ja viiendale, kohtadele. Tabeli tippu on aga kerkinud hooaja alul outsidersiks peetud Tallinna NMKÜ, kelle meeskond koosneb noortest. Tartu NMKÜ langes meistrikohalt teisele kohale. Seda peamiselt selletõttu, et ta otsustavamatel matschidel ei lasknud kaasa mängida nooremaid. Tallinna ja Tartu NMKÜ-de vahelisel finaalmatschil oli Tartu edukam nendel mänguminutitel, millal näiteks O. Eriksoni ja R. Viksteni asemel mängisid reseryid. Ka ESS, liiduklassi kolmas, koosneb noortest. Vanemad mängijad kalduvad meie oludes ülekombineerimisele, kuid noored on kombinatsioonide punumise kõrval südima pealevisetes.

Meil ei osata noori veel täiel määral tunnustada. Hoitakse kõvasti kinni vanadest nimedest ja seatakse neid järjest linna- ja rahvusmeeskondadesse. Selle tõttu kaotasime maavõistluse Lätile ja linnavõistluse Riiale. Kuigi varemad mängijad pole vormis tagasi läinud, vaid vast isegi edenenu, võib noorte kohta öelda, et nende edenemine on olnud suurem, sedavõrra suurem, et nad on mööda rühkinud end. tuusadest.

Eesti korvpall on tänavu tugevasti edasi arenenu. Kuid et seda edasiarengut pole suudetud transformeerida võitudeks lätlaste üle maavõistlusel, linnavõistlusel ja Chicago Tribune'i karikafinaalis, selles on peale muu süüdi eksimused meeskondade koostamisel. Järgmisel hooajal panevad noored end kahtlemata rohkem maksma, mille tõttu tulevikule võib vastu vaadata suuremate lootustega.

TUNDUB, et esivõistlused on meil veninud pikale. Sarjade võitjad pole veel kohanud. Esivõistluste pikale venimisel halbtuseks on, et ta ei võimalda klubimeeskondade ega ka rahvusmeeskonna edukast ettevalmistamist ja treeningut. Pean Tallinna NMKÜ edu üheks aluseks esivõistlustel seda asjaolu, et meeskond sai intensiivselt pühenduda treeningule, sest rah-

vus- ja linnameeskondadesse andis ta hooaja keskel ainult üksikuid mängijaid. Meeskond ei olnud killustatud. Tunduvalt halvem ses mõttes oli aga teistel klubidel, kes andsid rohkem mehi koondusmeeskondadesse ja said seetõttu vähem aega pühendada oma klubi treeningule.

Esivõistluste korraldamises tuleb maksma panna kindlam kord. Liit peab hooaja alul koostama võistluste-kava, ja, kõige tähtsam, sellest kõvasti kinni pidama. Esivõistlused venitati pikale just selle tõttu, et liit väga sageli lubas seltsidel võistluste edasilükkamist. Kuna meil esivõistluste peetakse neljal alal, meestele kui ka naistele korv- ja võrkpallis, ja kõik võistlused on üksteisega lähedases seoses, siis ühe võistluse edasilükkamine tingis sageli rea võistluste edasilükkamise.

Käsipalli suurema edu ja parema rahvusvahelise läbilöövuse mõttes peame tõmbama kindlad ajapiirid, millal viia läbi esivõistlused, ja millal asuda rahvusvaheliste matschide korraldamisele.

Liiduklassi esivõistlused algagu kohe pärast karikavõistlusi. Viimased on ettevalmistavaks ajajärguks, mille vältel tutvutakse meeskondade võimistega. Pa-

Moment Prantsuse korvpalli-karikavõistlustelt. Enamikus Euroopa riikides mängitakse korvpalli väljas.

ralleelselt liiduklassi võistlustega alustatagu ka ringkonnavõistlustega. Alles liiduklassi esivõistluste lõppenult asutagu rahvusvaheliste võistluste korraldamisele, mille vältel ringkonnavõistlused võivad edasi kesta. Sarnaselt, kindla ajapiiri seadmisega liiduklassi ja rahvusvahelistele võistlustele, saavutatakse eesmärk, mis jalgpalli alal välismaal peagu igal pool läbi viidud: esivõistlustel on kogu tähelepanu suunatud klubi meeskondade mänguvõime tõstmisele ja pärast esivõistlusi koondusmeeskondade mängu viimistlemisele. Raske on ühel ajal hästi treenida klubi- kui ka rahvusmeeskonda. Teiseks: alles esivõistlused selgitavad, kes on paremad mängijad ja kes väärivad asetamist rahvusmeeskonda.

Kahel rindel korraga suurema edu poole — olgu eesmärgiks järgmisel aastal.

ESIVÕISTLUSTE uut süsteemi, mis pandi maksma tänava, võib pidada varem maksvusel olnud süsteemidest kõige õnnestunumaks. Liiduklassi meeskondade piiramine viiele põhjustas pineva konkurentsi, seda enam, et viimasele kohale jäämine tähendas automaatselt langemist ringkonnaklassi. Kuid ka eelviimase koha omanikku ähvardas liiduklassist väljalangemise oht, kui ringkonna klassi paremuselt teine meeskond osutub tugevamaks. See sundis meeskondi alati suurele pingutusele, sest liiduklassist väljalülitumise võimalus ei näinud vist ühelegi roosilise väljavaatena.

Võimalus pääseda liiduklassi tähendas aga suurt ergutust ringkonnaklassile, eriti provintsidele. Näiteks võrkpallis on võimalik, et liiduklassi pääseb ka kaks provintsimeeskonda — Valgast ja Narvast.

Käsi-pallis on see saavutatud, mida jalgpallis alles taotletakse, s. t. provintsi kaasatõmbamine, mis kahtlemata on üldise arengu kasuks.

KORVPALLIS korraldatakse Berliinis olümpiaturniir. Eesti osavõtuks sellest on väljavaateid. Ettevalmistumisele tuleb asuda aga kohe.

Olümpiaturniir korraldatakse teatavasti lahtise taeva all. Eestis on seni võisteldud peamiselt kinnises ruumis. On suur erinevus, kas mängida väljas või võimlas. Peame aegsasti kohanema väljas mängimisele. Sellepärast on Berliinis edukama esinemise üheks aluseks, et meil juba sel suvel asutaks võistlemisele väljas. Pean hädavajaliseks, et vähemalt liiduklassi meeskondadele liit korraldaks suvised karikavõistlused. Selleks tuleb Tallinnas korda seada staadioni korvpalliväli. Suvised karikamängud oleksid ainult erakorralisteks, mis korraldatakse igal olümpia-aastal ja selle eelaastal. Karikavõistluste korraldamine ei segaks suviste korvpalli-laagrite korraldamist.

Olümpia-ettevalmistuse mõttes on väga tähtis, et 1935./1936. a. korvpalli-hooaeg lõpeks juba 1936. a. märtsi keskel. Sellele järgneks kahekuine vaheaeg, puhkus mängijatele, ning siis teised karikavõistlused, viimase ettevalmistusena Berliini vastu.

Suvised karikavõistlused mõistagi koormavad Eesti käsipalliliidu tegevust, kuid sellega tuleb leppida kui paratamatusega.

VÕRKPALLIS võis tänava märgata tagasilangust. Kui ma läinud aastal E. Spordilehes märkisin, et võrkpall juba aastaid püsib meil ühel ja samal tasemel, osutamata languse või tõusu tendentsi, siis nüüd pean nentima taseme langust.

Üheks languse põhjuseks võrkpallis pean rahvusvaheliste võistluste puudumist. Võrkpalli peagu ei treenitagi enam, ja kui, siis ainult muuseas, niipalju kui aega üle jääb korvpalli treeningust. Võrkpallimängijatel puudub ergutus, milleks korvpallis näiteks on maavõistlused ja internatsionaaliks saamise võimalused. Sellepärast siirdutakse üha rohkem korvpalli harastamisele ja võrkpall jäetakse sööti.

Meie võrkpall on niipalju tagasi läinud, et ma kahtlen, kas meie maavõistluse puhul Lätiga võime olla kindlad võidus. Minul olevatel andmetel on Läti, nagu viimasel ajal paljudel teistel aladel, ka võrkpallis hiiglasammudega arenenud. Läinud aastal andsid lätlased peagu kindla nõusoleku võrkpallimaavõistluste korraldamiseks, kuid, kartes majanduslikku kahju, pole Eesti liit sellest nõusolekust kinni haaranud ja tänava üldse korranud ettepanekut võrkpalli-maavõistluseks.

Praegustel halbadel treeningutingimustel, võimlate nappusel, on tõsiselt karta võrkpalli veel suuremat tagasimekut. Selle vältimiseks peame võrkpalli-hooaja talvelt viima suvele. Pooldan vaadet, et talvel mängiksime ainult korvpalli, kuna võrkpall jääks suvispordi alaks. Mõlema ala, s. o. korv- ja võrkpalli, mängijad on enamikus ühed ja needsamad, kes talvel ei suuda vajalise intensiivsusega harrastada mõlemat ala. Võrkpalli välja viimisel katuse alt avaneksid mängijail suuremad väljavaated ka võrkpalli harrastamiseks. Aja-jooksul võib-olla tekib kummalegi alale omaette kaader, mis oleks kasuks mõlema ala suuremale edukusele.

Võrkpall on ala, mida tuleb treenida igapäev, ainult siis suudetakse selles head olla. Talvel aga igapäev treenimiseks võimalusi ei ole.

SPORDIHOONE valmimine loob lähedamad tingimused ka korvpalli treeninguks. Kui spordihooneme võimla pindala mõõtudeks on 30×50 m, siis võib liikuvate vaheseinadel abil võimla eraldada neljaks vähemaks võimlaks, milles igaühes oleks normaalsete mõõtudega korvpalliväli. Sarnaselt, liikuvate seintega, on näiteks Brooklini ja Bostoni YMCA-del loodud head võimalused korraga paljudele korvpalli harrastamiseks ja ka muuks otstarbeks. Spordihoonet ehitamisel võiks sellest eeskuju võtta. Ainult üks võimla spordihoones lahendaks väga vähe võimlate järele valitsevat kriisi.

TALLINNA POKSIKLUBI TREENINGUTUND. Ruumid on küll väikesed, kuid seda suurem on poksind. Neis ruumides on valminud ja valmib veel edasi Eesti poksimeistreid. Eesplaanil vasakul A. KRUIBERG ja N. STE-PULOV. Esimese seljataga V. ISSAJEV. Edasi on näha P. MATSOV ja TPK külasthanud Rootsi keskkaalu poksija SYDOV. Paremalt, kahe algaja taga, on E. SEEBERG.

Lõpugong poksi-hooajale

Poksijate suurparaad 12. esivõistluste näol on mööda ja sellega ka hooaja viimane ja suurim poksisündmus. Võimalik, et toimub veel mõni rahvusvaheline või klubivõistlus, aga uusi konsenkventse nende põhjal vaevalt teha maksab. Tänavune hooaeg on oma sisukuselt ju täiesti selge, todasama sisukust kroonis esivõistluste hea kordaminek. Jatkuks ainult senist head tahet ja edasirühkimist ka olümpiaeelset hooajal!

Ainukordselt võistluste korraldus oli suurepärase, võistlus järgnes võistlusele nagu õlitatult, publikul ei tulnud oodata ega pettuda. Täppis oli ka informatsioon ajakirjandusele osavõtjate suhtes, ilma reklaamiga. Erakordselt hästi töötasid ka kohtunikud, „oma mehed“ vastavate matschide ajal olid tulemuste hindamiste ajal vaid pealtvaatajaks. Võib nentida, et erapooletus oli möödunud esivõistluste suurim voores, samuti ka piinlik täpipealsus korralduses. Samasugust korda ja sportlikku vaimu tahaks näha ka järgnevatel esivõistlustel.

Nooremata generatsiooni õnneks oli võistleva ilmunud vähem loodetust, nii piisas kahest õhtust võistluste läbiviimiseks. Vastasel korral pidanuks lisaks võtma veel kolmanda õhtu või avama võistlused juba laup. lõunal.

Vanematest võistlejatest olid ilmutumata jäänud Tartu Poksiklubi mehed, kes ülesandmisega hilistisid. Valdsoni, Kaplani, Rebase ja Frei osavõtt oleks aga konkurentsile veelgi hoogsust lisanud. Et B. Virsa kohta just enne meistrivõistlusi ilmnis tema Läti kodakondsus, on veider. Seda oleks pidanud teatama vastavalt poolt juba varem. Tema matsch Ed. Lukkiniga oleks tulnud kindlasti nauditav, sest Tall. ja Tartu poksiklubide vahelises matschis Virsa ilmutas end tugeva löögimehena. Olnuks paras vastane „pühvlile“, kes pole praegu just oma parimas vormis.

Võis märgata, et paljudes kaaludes mehed tehni-

liselt on tublisti paranenud. „Taplemine“ järjest enam langeb moest ja stiilikas poks võidab eluõigust. Griid in näiteks pidi alistuma Freimuthile viimase tehnika tõttu, kuigi ta löögihoolet oli energilisem. Aga siingi sai jälle tõeks, et parem teha üks tabav, kui kolm möödalöödud hoopit. Samas stiilis kaotas ka Tamm (Sport) B. Salongile (TPK). Palju kasulikum oleks rabamisstiili harrastajail asuda defensiivi ja end taibukalt kaitsta, soodsal hetkel ka pealetungi üritades. Sellega võib enam punkte noppida kui peatu atakeerimisega.

Esivõistluste imepoksijaks osutub aga kahtlemata F. Lester (TPK). Ta lõi kerge vaevaga k.-o. andeka noore Raadiku, kellega paljudel vanematel meestel punktivõidu saavutamiseks küllalt tegemist olnud. Passiivsust ilmutava ringikohtuniku tõttu oleks sellel k.-o.-l võinud olla väga tõsised tagajärjed. Kohtamisel Nielenderiga Lester aga ei suutnud mittemidagi korda saata. Lasi end läbi tuuseldada päris algajana. Sest tema ainuke löök, kohutavalt tugev paremhaak, ei jõudnud N. lõuani. Ja peale paremhaagi oskab Lester veel üht — meisterlikult sukelduda. Nende kahe „võttega“ ta teebki suurema osa omi vastaseid võitlusvõimetuks. Langes Tartus Vahi, varises Raadik. Nielender aga mõistis end kaitsta ja saavutas pealetungiks soodsaid hetki varitsedes vastuvaidlematu paremuse.

Tulles tagasi veelkordselt kohtunike juure, peab möönma, et need töötasid hästi. Vaid ringikohtunikest Valdmann tegi vigu: ei lõpetanud Lester-Raadiku matschi õigel ajal ja teisel matschil, lasi Reinkel nööri-dest pooleldi väljaspoole ringi (!) vajunud Kapustini korduvalt pähe lüüa. Kõne alla oleks sel juhul võinud tulla isegi R. diskvalifitseerimine. Ringikohtunik ei arvanud aga heaks Reinket tema ebafairis tegevuses takistadagi.

Kärbeskaalus ilmutas end löögivõimsa mehena tartlane H. Pärn, kes tuli oma kaalus kindlalt meist-

EESTI KIVIÖLI A.-Ü.

Suurim õlitööstus Eestis.

Juhatus & müügiosak.:
Tallinn, Jaani tänav 6.
Kõnetr.: 463-05, 464-50,
465-56.

Tehased ja kaevandus:
Kiviõli jaam.
Kõnetraat: Sonda 15.

Tarvitage ja nõudke kõikjalt EESTI KIVIÖLI A.-Ü. saadusi.

Valmistab ja müüb:

kütteõli,
imbutusõli,
bituumen,
mootornafta,
puurimisõli,
„Karbestoleum“,
„Kresolaat“ (Fenolaat),
tolmuõli „Estolmit“,
katuselakk „Kivitõrv-Ekstra“,
puhas põlevkivi katuselakk,
viljapuu-karbolineum „Estoleum“,
auto- ja aviobensiin „Estolin“.

riks. Ka Spordi Pihel on mullusest taibakam, mõne aja pärast võib ta olla jõuline kärbeskaallane.

Kukk-kaalus on kõik kolm tublid: Freimuth, Aps ja Griidin. Kaks viimast aga vajaksid veel lihvi.

Sulgkaalus Erka Taar ilmutas end tublist küljest, kuigi tal pole enam vanemate aegade särtsu. Seevastu aga ilmutab ta otstarbekohast taibukust. Ka tema rivaal Seeberg on edenenud. Järgmine kohtamine nende vahel võib lõppeda ka vastupidiselt. Sest ei tohi unustada, et Seeberg oma kangelasliku matschi Taari vastu sooritas murtud põidlaluuga. Sel puhul võistlemine on kiiduväärne, ent siiski hädaohtlik tunnus- tus tahtjõule. Teenitult saavutas selles kaalus kol- manda koha tartlane Reinthal. Hendrikson poksi- jana on nähtavasti oma karjääri lõpul. Seevastu noor Karolin esines väga südilt.

Kergekaalus oli täieline peremees N. Stepulov. Lootusi võiks asetada ka „Kiviõli“-mehele Schelbachile, kui tal leiduks vääriline treener. Sch-l on suurepärase poksi ja natur, kuid teadmised-kogemused puksist väga algelised.

Kergekeskkaalus L. Nielender oli ka pere- mees ja seda konkurentsilt. III koha saaja A. Stepulov on küll edenenud, aga veel mitte tõsine võistleja „Niilule“. Lesterist oli juba eelpool juttu.

Keskkaal võistluspingelt ja tasemelt oli parim kaal. Täiesti mitmekesiseks osutusid ennustusvõimalu- sed meistri kohta. Selleks tuli küll A. Reinke, kuid Issajev ja Kapustin omasid samavõrra schansse. R. saa- vutaski paremuse üle noatera, võites oma noori vasta- seid füüsilise jõu ja kogemuste rohkusega. Issajev oli eriti lähedal võidule, kuid läks liialt tuliseks ja unustas endakaitse...

Poolraskekaalus oli koos rida vastuvõtmatu stiiliga poksi jaid, kelle võistlus peamiselt koosneb trü- gimisest. Alustades kas või meistriks tulnud A. Rei- noga, kuuluvad samasse „klassi“ veel Tamm, Muru, Karro. Koorits harrastab vähekesese ka puhtaid lööke. Rebase ja Frei osavõtt poleks seda halba lugu ka pa- randanud. Meeldivamalt esines B. Salong, kes äsja-

paranenud näovigastuse tõttu reserveeritult võistles ja siiski kindlalt kolmanda koha saavutas.

Raskekaalu esimesest matschist selgus, et Adelman ei evi väljavaateid edukaks poksimiseks. Seks on ta korpus liialt nõrk. Kruberg võitis teda tee- nitult. Et Lukkin lõi k.-o. H. Salongi, pole ka mingi ime. Üllatusrikkam oli aga Krubergi visa vastupanu Lukkinile, sest teisel roundil Krubergi punktivõit juba õhus hõljus, kuna L. tabas kehvalt. Ent kolmandal roundil lõppes K. vastupidavus ja Lukkin saavutas tehnilise k.-o. Süstemaatilise treeningu juures võiks Krubergilt rohkem loota. „Pühvel“ seevastu võiks siir- duda mõnele muule raskejõustiku alale. Füüsilised eel- dused (105 kilo!) on tal seks paljulubavad.

Provintsi võistlejaid olid edukamad Tartu Kalevi mehed, kes näivad tubli treeneri juhatusel harjutanud olevat. Narva meestel on sisu, kuid pole kooli. Nii Aps kui ka kergekeskkaallane Larens on tublid poisid.

Esivõistluste tulemused olid:

Kärbeskaal: 1. ja EM H. Pärn, Tartu Kalev. 2. A. Feiman, Tartu Kalev. 3. H. Pihel, Sport.

Kukk-kaal: 1. ja EM H. Freimuth, TPK. 2. J. Aps, Narva Võitleja. 3. B. Griidin, Sport.

Sulgkaal: 1. ja EM E. Taar, Sport. 2. E. Seeberg, TPK. 3. H. Reinthal, Tartu Kalev.

Kergekaal: 1. ja EM N. Stepulov, TPK. 2. V. Rööding, Sport. 3. K. Vahi, Tartu Kalev.

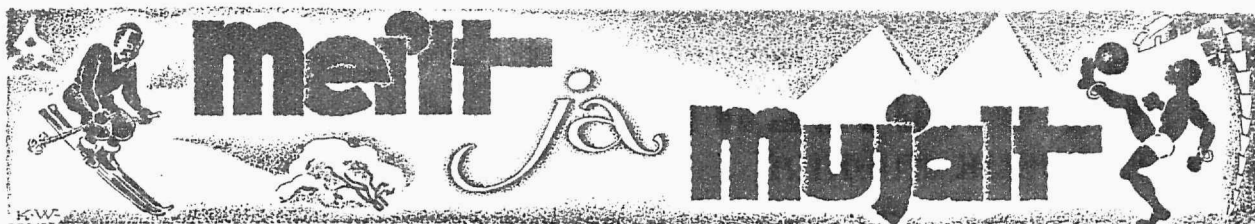
Kergekeskkaal: 1. ja EM L. Nielender, Sport. 2. A. Stepulov, Sport. 3. F. Lester, TPK.

Keskkaal: 1. ja EM A. Reinke, Sport. 2. N. Kapustin, TPK. 3. V. Issajev, TPK.

Poolraskekaal: 1. ja EM A. Reino, TPK. 2. A. Muru, Narva Võitleja. 3. R. Salong, TPK.

Raskekaal: 1. ja EM Ev. Lukkin, Tartu Kalev. 2. A. Kruberg, TPK. 3. H. Salong, TPK.

Seltsidest tuli üldkokkuvõttes esimeseks Tallinna Poksiklubi 19 punktiga, võites teiskordselt vabr. ühingu rändauhinna. Teiseks Sport 15 punktiga ja edasi Tartu Kalev 10 ja Narva Võitleja 4 punktiga. Korraldaja selts Tallinna Kalev ei saanud punktigi.

Martin Tamm †

Martin Tammega, kes suri 23. vembr. 1935. a., kaotas Pärnu sportlaspere oma vanema generatsiooni ühe suurima spordijuhi ja end. tegevsporlase raskejõustiku alal. Kadunu oli Pärnu tõstesporti pioneere, kelle ennastsalgaval tööel rajati esimesi vagusid raskejõustikus Pärnus. Tema hoolet ja juhtimisel kerkis Pärnus rida nimekaid raskejõustiklasi. Lemmikõpilaseks oli tal Arnold Luhaäär, kes sirgunud maailma parimate tõstjate esirinda.

Aastad, millal Martin Tamm juhtis Pärnus raskejõustikku, olid Pärnu parimad. Martin Tamme töö tähistamiseks on öeldud kõik, kui nentida tööka, et pärast tema eemalejäämist Pärnu raskejõustiku juhtimisest pole see ala Pärnus hiljem enam saavutanud oma endist edukust.

Sportlasena kuulus S. S. Tervise liikmeskonda. Puhka rahu, spordisõber Martin!

Arnold Poolak.

Maadlejate uuspõlv edukas

Greeka-romaa maadluse-esivõistlused peeti tänava Tartus, üle poolesaja osavõtjaga. Võrreldes l. a. esivõistlustega võis nentida väikest taseme tõusu. Maadeldi julgemalt ja võtete-rikkamalt, millised omadused on täienenud koos maadlus-tehnilise külje täienemisega. Rõõmustavaimaks oli noorema generatsiooni (N. Karklin, V. Mägi, V. Frooman, O. Laan, A. Toots j. t.) võidukus. Amsterdami kuldmedalimeeste (O. Käpp ja V. Väli) järelpõlv on küündinud oma eeskuju-andjate tasemele. Veel aasta või paar ja see põlv võib saavutada veel kõrgemagi taseme. Kõrgem tase on vajaline seepärast, et Amsterdami-päevilt tänaseni on maailma tase maadluses tunduvalt tõusnud.

Esivõistlused olid üllatusrohked just nooremate maadlejate arvel. Suurim üllatus oli kahtlemata V. Välja kaotus A. Tootsile. Kuid R. Milleri omakordne võit A. Tootsi üle riisus viimaselt meistritiitli. A. Toots jäi koguni kolmandaks, kuigi tal kaotuspunkte oli vähem, kui teisele kohale tulnud Milleril. Ka mitmes teiseski kaalus platseerusid vähema kaotuspunktide arvu omanikud tagapool suurema kaotuspunktide arvu omanikest.

Võistlustugevaimaks oli keskkaal, milles rida enam-vähem võrdsete võimetega mehi, nagu V. Frooman, V. Mägi, A. Lõhmus, Villa, K. Kullisaar jne. Selles kaalus oli mitu üllatusvõitu-üllatuskaotust. Näiteks Mägi võitis Lõhmuse, kuid kaotas seljaga tartlasele Keedusele. V. Frooman sai napi, Tartu publiku arvates koguni vaieldava, võidu Villa üle, kuid

vanema põlve maadleja K. Kullisaare üle oli ta selgemas võidus. Mägi seljatas koguni K. Kullisaare — 12.00, kuid jäi viimase järgi kolmandaks. Üllatusmatsche oli teisteski kaaludes. Näiteks kergekeskkaalus kaotas A. Kukkk punktidega O. Laanele.

Keskkaal ja poolraskekaal on momendil üldse Eesti tugevaimaid. Hädakorral võib end keskkaalu võtta ka A. Neo, kes esivõistlustel oli poolraskekaalus konkurentsitu. Raskekaalust võib aga kaal alla võtta N. Karklin. Viimane on siiski vist lõplikult otsustanud hakata K. Trossmani kaalu meheks. O. Viikbergi võitis ta seekord kiirelt — 2.35 min. — ja K. Trossmanile kaotas napilt punktidega. Kui mitte arvestada N. Karklini juhuslikku seljavõitu K. Trossmani üle vabamaadluse-esivõistlustel, siis on Karklin teinud oma arengus suure sammu edasi.

Paremusjärjestus kaaludes kujunes järgmiseks:

Kärbeskaal: 1. ja Eesti meister E. Sikk, Kalev, ühegi kaotuspunktita. 2. J. Sumil, Kalev, 5 kp. 3. A. Teder, Tartu Kalev, 7 kp.

Sulgkaal: 1. ja Eesti meister H. Kristal, Sport, 0 kp. 2. Rebane, Tartu Kalev, 6 kp. 3. Urm, Tartu Kalev, 5 kp.

Kergekaal: 1. ja Eesti meister V. Väli, Sport, 4 kp. 2. R. Miller, Kalev, 7 kp. 3. A. Toots, Tartu Kalev, 5 kp.

Kergekeskkaal: 1. ja Eesti meister O. Laan, Tartu Kalev, 1 kp. 2. A. Kukkk, Sport, 4 kp. 3. Puusepp, Kalev, 7 kp.

Keskkaal: 1. ja Eesti meister V. Frooman, Sport, 2 kp. 2. K. Kullisaar, Kalev, 6 kp. 3. V. Mägi, Kalev, 5 kp.

Poolraskekaal: 1. ja Eesti meister A. Neo, Sport, 0 kp. 2. Ungerson, Viljandi Tulevik, 3 kp. 3. Löve, Sport, 6 kp.

Raskekaal: 1. ja Eesti meister K. Trossman, Sport, 2 kp. 2. N. Karklin, Sport, 3 kp. 3. O. Viikberg, 6 kp.

Parima maadlusseltsi nimetuse omandas Sport, kes ühtlasi teiskordselt võitis vabr. ühingu rändauhinna. Sport saavutas 20 punkti, järgnesid Kalev 12, Tartu Kalev 8 ja Viljandi Tulevik 2 punktiga.

Peetud esivõistluste najal on põhjust loota, et Eesti maadlussport on välja pääsenud valitsenud ummikust ja paigaltammumisest. Intensiivsemat tööd, ja mõningate olümpiamedalite langemine Eestile Berliinis on vägagi võimalik. Üht asja peab siinkohal jällegi kordama: rohkem maadlusvõistlusi!

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 3 20. märts 1935 16. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Kesklüüdu väljaandel iga kuu 20. päeval.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Raekoja pl. 9. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9-3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt, 1/4 a. 75 snt.

Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,

1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,

1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VOTAVAD VASTU: talitus, Raekoja pl. 9, tel. 444-28;

A. Hahn, tel. 444-98 ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

Keskoolide spordist

Paljud tuntumadki pedagoogid väidavad, et meie õppiv noorsugu liialdavat sportimisega. Sportimine mõjuvat halvavalt õppetööle, hävitavat noortes distsipliinitunde ja kasvatavat lohakat. Sellele väitele vastavalt peaksid näiteks soomlased olema äärmiselt lohakad, sest seal spordivad õppurid väga intensiivselt.

Läinud õppesemestris ühes provintsilinnas maksma pandud kooliõpilaste võistluskeeld on liig vali, sest sportimine, kui teda korraldada õieti, ei takista õppetööd. Et õppur oma vaba aja veedab kinos, kohvikus jne. käimise asemel spordiväljal, pole kaugelgi, ja endastmõistetavalt, negatiivne nähe.

Koolide spordiringidel on seni puudunud oma keskorganisatsioon, nagu see on olemas Soomes („Suomen Oppikoulujen Urheilijat-liitto“). Kohapealsed liidud on olemas Tallinnas ja Tartus. Neist tallinnaste oma — TKSÜ — on ajajooksul arenenud võimsaks organisatsiooniks, kuid temalgi puudub otsene kontakt väljaspool pealinna asuvate koolide sportlastega, mille tõttu võistlused provintsiiga on olnud juhuslikud, toimumul enamikus mitte TKSÜ, vaid mõne kooli spordiringi korraldusel.

Täiesti teadlik olles sellest puudusest, mida tekitab õppurite spordi keskorganisatsiooni — liidu — puudumine, kavatseb Eesti Võimlemisõpetajate Selts kutsuma ellu ülemaalse keskoolide spordiringide vanematekogu. Selle koosseis ja funktsioonid selguvad aprillis kokkutuleval E. Võiml.-õpet. Seltsi peakoosolekul. Vanematekogu loomine ei peaks kujunema eriti raskeks, kuna peagu kõigis koolis on võimlemisõpetajad spordiringide hooldajaiks.

Edasi on võiml.-õpetajate ringkonnis konkreetsemat kuju võtmas kava, mis näeb ette, et tulevikus keskoolide käsipalliesivõistlustest osavõtjate koolide mees- ja naiskonnad jaguneksid A, B ja C klassi, kusjuures C-klassis võivad mängida kolme esimese keskooliklassi õppurid, B-s ka eelviimse ja A-s viimse klassi õppurid, s. o. abiturientid. Abiturientidele see korraldus arvatavasti ei meeldi, kuna seni võisid nad mängida nii A- kui ka B-klassis. Kuid sportliku järelekasvu võimaldamiseks on uus kord hädavajaline. Seni on olnud juhuseid, et abiturientide lennu õppeasutusest lahkumisega on kooli A- ja B-meeskonnad täieliselt laostunud. Senine määrustik piiras ainult C-klassi meeskondade mängijate koosseisu kolme noorema keskooliklassiga.

TKSÜ tegevus on aast-aastalt osutanud tõusutendentsi. Lisaks käsipallile osutas läinud sügisel tõusu ka kergejõustik ning praegu käimasolevatel mitmesugustel kursustel ning muudelgi aladel ei

või ükski kaevata osavõtjate vähesuse üle: poksi N. Matsovi juhatusel õpib noori kolmekümne ümber, maadlust N. Kursmanni näpunäidetele paarkummend ja umbes niisama palju ka vehklemist ja riistvõimlemist võiml.-õp. K. Müüri ja R. Vichmanni juhtimisel. Kõigi kursuste lõppedes korraldatakse võistlused. Esmakordselt alatakse tänava sisejõustiku-treeninguga maneeshis.

Talispordi alal korraldati TKSÜ uisutamise- ja suusatamisvõistlused koos Eesti Talimängudega. Jäähallisvõistlustus võttis osa neli meeskonda.

Paavstid jalgpallimängijatena

Kolm paavsti jalgpallimängijatena — sellest kirjutab Dante Pariset Pariisi Football'is.

Teatakse, et Toscanas „il gioco del pallone“, moodsalt üelduna jalgpall, omas keskajal uskumatult suure populaarsuse. Igal aastal peeti suuri võistlusi, kuhu paljude linnade mängijad kogunesid tolleaegsetes piduülikondades. Siiani ei olnud aga teada, et ka paavstid mängisid jalgpalli, vähemalt oma noores eas. Vatikani üks manuskript, mis kannab numbrit 2227, kinnitab, et Leo X, Clemens VII ja Urban VIII, kes olid paavstid respektiivselt 1513, 1523 ja 1623, olid oma nooruses kanged jalgpallimängijad.

Leo X, oma kuulsa matschi pidamisel 1495. a. Firenzez Santa Croce väljal, kus ta Firenze värvid aitas võidule Pisa omade üle, oli suurekasuline, väga tugev ja juba 5 aastat kardinal. Pärast matschi rahvahulk ei suutnud ohjeldada oma entusiasmi. Rahvahulk oma vaimustuses haaras Giovanni Medici, kes 38-aastasena sai Tema Pühaduseks Leo X daks, õlgadele, et sooritada triumfikäiku läbi Firenze tänavate.

Kuid Toscana pealinn sai näha veel kaht „giocatori di pallone't“, kel hiljem tuli asuda Püha Peetruse aujärjele.

Giulio Medici, suur Giulio, kuulus samasse perekonda kui ta eelkäija Giovannigi. Giulio omas rahva suure poolehoiu. Teda tunti julgena ja hakkajana. Ühel matschil on ta saanud palli tunginud läbi vastase kõigi kaitseliinide ja läinud mööda isegi väravavahist.

Kolmas paavstidest-jalgpallimeestest, kelleks oli Maffeo Barberini, oli perekonnast, kes varemalt ei olnud hiilanud suurte sportlastega. Isa oli tal kohtunik, onu poet. Toscana meeskonna kaptenina ta ei olnud aga põrmugi nõrgem mängija kui Mediciid. Maffeo pärast Urban VIII-dana oli üks kõige kuulsamaid paavste.

*

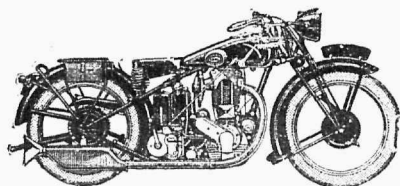
Välismaal jalgpalliliidud panevad suurt rõhku mitte üksnes jalgpalliloomisele, vaid samal määral ka jalgpalli järjest suuremale populariseerimisele ja uurimisele. Eesti Spordilehes on kirjutatud Prantsuse liidu poolt korraldatavatest kirjanduslikest võistlustest. Võiks juure lisada, et tänava saadeti sellele võistlusele töid rekordarvuliselt — ligi 500.

Nüüd on Ungari liit välja kuulutanud võistlustöö, mille teemiks on uurimus jalgpalli taktika ja tehnika kohta. Esimene auhind on 500 krooni, arvatult meie raha järele.

KAUBAMAJA
„SPORT“

TALLINN,
SUUR KARJA TÄN. 18-4
TELEFON 446-00

SPORDIABINÕUD
TÄIELIKUS VALIKUS

Ainult kõige paremad mootorrattad „Harley-Davidson“, „Indian“, „Norton“, „F. N.“ ja „New Imperial“ pakuvad Teile suurimat sõidukindlust ja mugavust ning rahuldavad Teid täiel määral.

ESINDUS EESTIS:

JOH. FREYBACH,
TALLINN, V. KARJA 8.

A/S. „TEKLA“

Peakontor: TALLINN, Suur Karja 15
tel. 448-18

Riideärid:

TALLINN, Suur Karja 15, tel. 445-23	
TALLINN, VALLI 10	.. 468-02
HAAPSALU, Ehte 2	.. 1-57
KURESSAARE, Kauba 2	.. 72
MUSTVEE, Tartu 15	.. 62
NARVA, Peetri pl. 2	.. 2-38
PETSERI, Riia 1	.. 1-17
PÄRNU, Jänesselja 5-a	.. 1-10
RAKVERE, Turuplats	.. 2-85
VALGA, Kesk 11	.. 26
VILJANDI, Tartu 6-a	.. 2-40
VÖRU, Jüri, 5-a	.. 1-26

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A/S-i

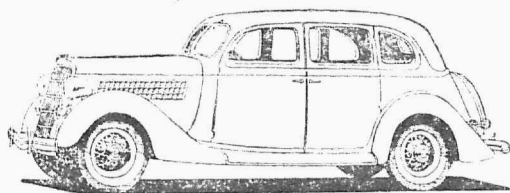
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O/Ü-se

Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse

Eesti Niidivabriku Ühisuse

Välismaa kauba tarvitamisel voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest töötute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

Ostes kodumaa kaupu vähendame tööpudust!

FORD

1935. a. mudelid

on laiemad, ruumikamad ja elegantsemad senistest, nende uued kerejooned, värvid ja polster rahuldavad nõudlikemat maitset, uus raskuspunkti asetus annab täielise kindlustunde igasuguse tee ja kiiruse juures.

KÜLASTAGE MEID JA OTSU STAGE ISE

A.-S. ESTAKLAND

TALLINN, VANA SADAMA 11

„PLASTIKA“

KUNSTAINETE PRESS- JA PRITSTÖÖSTUS

TALLINN, AIA 10

TELEFON 452-62

Valmistab kunstvaiguaineist kõiksugu elektritarbeid:

lülitajaid, kontaktpesi, kontakte, lambipesi jne.

Kosmeetikaainete tarvis:

salvipurke, puudritoose, huulepulga-kesti, pudelikorke jne.

Majatarbeid:

joogipeekreid, tuhatoose, tindipotte jne.

Kunstpressaine asendab täiesti puud, plekki, pappi jne., on elastne ja nägus.

Tellimiste täitmine kiire ja korralik.